

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Ελληνική Οικονομία

Ο νέος ενιαίος φόρος ακινήτων (ΕΝΦΑ) θα μπορούσε να οδηγήσει σε εξομάλυνση της αγοράς ακινήτων, καθώς πρώτον καταργούνται οι επώδυνοι φόροι ακίνητης περιουσίας (ΦΑΠ) του παρελθόντος, που είχαν επιβληθεί δήθεν για αναδιανεμητικούς λόγους και που κατέληγαν σε οιονεί δήμηση της μεγάλης ακίνητης περιουσίας, χωρίς να προσφέρουν στα δημόσια έσοδα πάνω από €500 εκατ. το χρόνο. Αλήθεια, με το ισχύον σύστημα, ποιος μεγάλος επενδυτής θα φέρει τα λεφτά του στην χώρα για να επενδύσει σε ακίνητη περιουσία; Δεύτερον, ο ΕΝΦΑ επιβάλλεται στο κάθε ακίνητο χωριστά, αναλόγως της αξίας του, που αντανακλά τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά υποδομών και υπηρεσιών της περιοχής, και τις συνακόλουθες συνθήκες ζήτησης και προσφοράς.

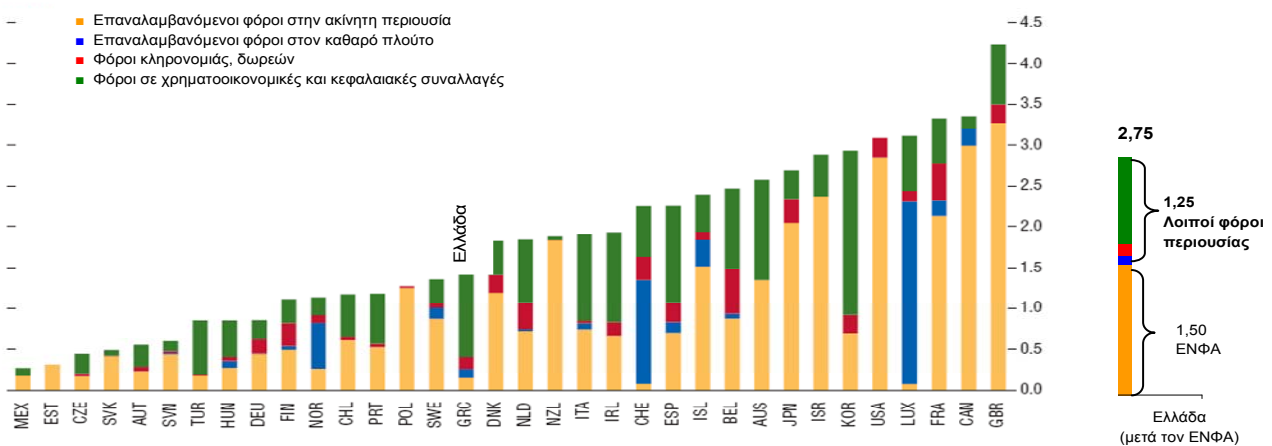
Ο ΕΝΦΑ επιβάλλεται σε Ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο αναλογικά προς τις (πλασματικές) αντικειμενικές αξίες κάθε περιοχής, που βρίσκονται κατά κανόνα σε ευθεία αντιστοιχία με τις χαμηλότερες πραγματικές αξίες των ακινήτων σε κάθε περιοχή. Με τον τρόπο αυτό, οι φορολογικοί συντελεστές κυμαίνονται σε 0,35% με 0,45% επί των πλασματικών, υψηλότερων των πραγματικών, αντικειμενικών αξιών. Αυτό σημαίνει ότι, με δεδομένη την επιθυμητή εισπρακτική απόδοση του φόρου, αν χρησιμοποιηθούν οι πραγματικές αξίες των ακινήτων ως βάση υπολογισμού του φόρου, τότε η πραγματική επιβάρυνση θα κυμαίνεται κατά υπολογισμούς μεταξύ 0,5% και 0,6% (αν η διαφορά αντικειμενικών και πραγματικών αξιών είναι π.χ. 30%), ή και παραπάνω ή παρακάτω αναλόγως της διαφοράς αυτής κατά περιοχή. Το ερώτημα που τίθεται είναι εάν οι συντελεστές αυτοί είναι εύλογοι ή όχι.

Η γενική αρχή στην φορολογία την ακινήτων είναι ότι πρέπει να σχετίζεται με την απόδοση (πραγματική ή τεκμαρτή) των ακινήτων. Τα ενοίκια στην Ελλάδα φορολογούνται με 10% μέχρι €12.000 τον χρόνο και 33% για το υπερβάλλον. Αν υποθέσουμε ότι ο μέσος φορολογικός συντελεστής στα ενοίκια είναι 15% και η ετήσια απόδοση του ακινήτου είναι στο 4% επί της αξίας του ακινήτου, τότε ένα φόρος ακίνητης περιουσίας που εφαρμόζεται καθολικά (ανεξαρτήτως εάν η απόδοση είναι πραγματική ή τεκμαρτή), θα πρέπει να κυμαίνεται στο 0,6%. Και βεβαίως, με την λογική αυτή, και για λόγους φορολογικής ισότητας, ο φόρος επί των ενοικίων θα έπρεπε να καταργηθεί ή να μειωθεί σημαντικά, ή αντίστροφα, ο φόρος επί της αξίας του ακινήτου να είναι πολύ χαμηλότερος για τα ακίνητα που δεν έχουν καμία πραγματική παρά μόνο τεκμαρτή απόδοση.

Η φορολόγηση οικοπέδων θα πρέπει να γίνεται με τους ίδιους φορολογικούς συντελεστές επί της αξίας του οικοπέδου, και όχι με υψηλότερους όπως είναι η πρόταση του ΕΝΦΑ, που δεν φαίνεται να έχει καμία δικαιολογητική βάση. Και εδώ ισχύει η ίδια ανάλυση περί της διαφοράς μεταξύ πραγματικής και τεκμαρτής απόδοσης.

Το άλλο ερώτημα που τίθεται είναι εάν η φορολογική επιβάρυνση με τον ΕΝΦΑ είναι υψηλή ή όχι. Η απόδοση του ΕΝΦΑ, εάν θεωρηθεί ότι αποδίδει €3δισ. ετησίως, είναι 1,5% του ΑΕΠ περίπου, ενώ μέχρι τώρα με το προηγούμενο σύστημα των ΦΑΠ (δεν πρέπει να γίνει σύγχυση με τον προσωρινό φόρο μέσω της ΔΕΗ που ήταν ο προάγγελος του ΕΝΦΑ), η απόδοση του φόρου περιουσίας ήταν περίπου €500εκατ. ή 0,25% του ΑΕΠ. Ο μέσος όρος παγκοσμίως (χώρες ΟΟΣΑ, βλέπε Πίνακα 1) αυτού του είδους του φόρου είναι 1% του ΑΕΠ. Συνολικά, όμως, περιλαμβανομένων όλων των φόρων στην ακίνητη περιουσία, ο μέσος όρος είναι 2% του ΑΕΠ.

Πίνακας 1: Φόροι περιουσίας στις χώρες του ΟΟΣΑ, Μ.Ο. 2000-2011 (ως % του ΑΕΠ)

Στην Ελλάδα, υπολογίζεται ότι με τους ΦΑΠ, φόρους μεταβίβασης, φόρους κληρονομιάς, δωρεών κ.λπ., φόρους επί των συναλλαγών κ.α., η συνολική επιβάρυνση της περιουσίας ανέρχεται σε 1,5% του ΑΕΠ (0,25 π.μ. από τους ΦΑΠ και 1,25 π.μ. από τους υπόλοιπους φόρους). Σημειώνεται ότι δεν περιλαμβάνονται οι φόροι στα ενοίκια. Εάν, έτσι, λοιπόν, έχουν τα πράγματα, τότε με την εισαγωγή του ΕΝΦΑ, η συνολική επιβάρυνση θα ανέλθει σε 2,75% του ΑΕΠ (1,5% του ΑΕΠ από τον ΕΝΦΑ και 1,25% του ΑΕΠ από τους υπόλοιπους φόρους), που θεωρείται υπερβολική. Μόνον επτά χώρες του ΟΟΣΑ έχουν συνολική επιβάρυνση άνω του 2,75% του ΑΕΠ. Εάν, λοιπόν, η εισαγωγή του ΕΝΦΑ οδηγεί σε υψηλή φορολογική επιβάρυνση σε ένα τόσο σύντομο χρονικό διάστημα, η πολιτεία θα πρέπει να προχωρήσει σε δραστική μείωση των υπολοίπων φόρων επί της περιουσίας, έτσι ώστε να υπάρξει κάποια εξισορρόπηση. Εναλλακτικά, θα πρέπει να μειωθούν κατά 20% περίπου οι προτεινόμενοι φορολογικοί συντελεστές του ΕΝΦΑ. Εάν αυτό δεν γίνει σήμερα λόγω Μνημονίου, θα πρέπει τουλάχιστον να ανακοινωθούν μειώσεις από το 2016 και μετά.

Τέλος, στην παρατήρηση στελέχους του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους σε άρθρο στην Καθημερινή περί της ουδετερότητας της φορολογίας της περιουσίας όσον αφορά τις αρνητικές επιπτώσεις της στην οικονομία, θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι αυτό ισχύει για εκλογικευμένη φορολογική επιβάρυνση των ακινήτων η οποία να αντιστοιχεί στην αξία που τους αποδίδεται με τις δαπάνες του κράτους για τις αναγκαίες κρατικές υποδομές και υπηρεσίες. Σε καμιά περίπτωση δεν ισχύει όταν η φορολογία των ακινήτων τείνει να είναι υπερβολική και να αποσκοπεί στην αναδιανομή του εισοδήματος που καταλήγει σε σταδιακή δήμευσή τους.

Οι προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ελλάδα έως το 2015 είναι σαφώς εναρμονισμένες με την προοπτική ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας από το 2014 και για εισοδό της σε μια πορεία υγείων ρυθμών ανάπτυξης από το 2015, μετά την προς τα κάτω αναθεώρηση των εκτιμήσεων της για την πτώση του ΑΕΠ το 2013. Ειδικότερα, η Επιτροπή προβλέπει τώρα μικρή αύξηση του ΑΕΠ κατά 0,6% το 2014, παρά τη συνεχιζόμενη (όπως εκτιμά) σημαντική πτώση της ιδιωτικής και της δημόσιας κατανάλωσης και στο επόμενο έτος κατά -1,6% και -4,0% αντίστοιχα, μετά την πτώση τους κατά -6,7% και -4,9% το 2013. Η ιδιωτική κατανάλωση θα ανακάμψει με αύξησή της κατά +1,4% το 2015, μετά την μεγάλη πτώση της κατά -28,5% στην περίοδο 2008-2014. Η δημόσια κατανάλωση θα συνεχίσει την πτωτική της πορεία και το 2015 (-1,2%), μετά την σημαντική πτώση της κατά -21,5% στην περίοδο 2008-2014.

Η Επιτροπή υιοθετεί την άποψη ότι η ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας θα στηριχθεί στην ανάκαμψη των επενδύσεων (και ιδιαίτερα των επενδύσεων που προωθούνται από το κράτος) και στη νέα θετική

επίπτωση στην αύξηση του ΑΕΠ από τις καθαρές εξαγωγές. Ειδικότερα, η αύξηση των συνολικών επενδύσεων εκτιμάται στο 5,3% το 2014 και στο 11,3% από το 2015, μετά την μεγάλη πτώση τους κατά -52,9% (ή κατά € 26,8 δις), σε σταθερές τιμές του 2005, στην περίοδο 2008-2013. Εκτιμάται επίσης νέα αύξηση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών κατά 4,6% το 2014 και κατά 5,5% το 2015, που θα συνεπάγεται αύξησή τους στο 28,5% του ΑΕΠ το 2015, από 26,8% του ΑΕΠ το 2013 και από 20,1% του ΑΕΠ το 2009. Αντίθετα, οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών εκτιμάται ότι θα μειωθούν στο 27,1% του ΑΕΠ το 2015, από 38,3% του ΑΕΠ το 2008 και 31,5% του ΑΕΠ το 2009. Ως αποτέλεσμα το εξωτερικό ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών θα σημειώσει σημαντικό πλεόνασμα ύψους 1,4% του ΑΕΠ το 2015, από μικρό έλλειμμα -0,9% του ΑΕΠ το 2013 και από το τεράστιο έλλειμμα ύψους -14,1% του ΑΕΠ το 2008. Έτσι, η θετική επίπτωση των καθαρών εξαγωγών στην αύξηση του ΑΕΠ θα διαμορφωθεί στις 1,6 ποσοστιαίες μονάδες το 2014 και στις 0,8 π.μ. το 2015, όπου θα σημειωθεί για πρώτη φορά και αύξηση των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών κατά 2,7% με αύξηση της εγχώριας ζήτησης κατά 2,1%.

Επίσης, το ποσοστό ανεργίας εκτιμάται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι θα μειωθεί στο 24,0% του εργατικού δυναμικού το 2015, από 26,0% το 2014 και από 27,0% το 2013. Αυτό θα συμβεί με αύξηση της απασχόλησης κατά 0,6% το 2014 και κατά 2,6% το 2015, μετά την πτώση της κατά -3,5% το 2013 και κατά -8,3% το 2012.

Όσον αφορά την πορεία της δημοσιονομικής προσαρμογής, σύμφωνα με την ΕΕ, η Ελλάδα θα σημειώσει πρωτογενές πλεόνασμα στη γενική κυβέρνηση ύψους 2,8% του ΑΕΠ το 2014 και 4,1% του ΑΕΠ το 2015. Σε αυτά συμπεριλαμβάνονται ασφαλώς και οι εισπράξεις της χώρας από την επιστροφή των κερδών των ευρωπαϊκών κεντρικών τραπεζών από τα ελληνικά κρατικά ομόλογα που είχαν στην κατοχή τους και τα οποία είχαν αγοραστεί από την ΕΚΤ στα πλαίσια του Προγράμματος Παρεμβάσεων στις Αγορές ομολόγων (Securities Market Program ή SMP). Οι εισπράξεις αυτές εκτιμώνται στα € 2,0 δις (1,1% του ΑΕΠ) το 2014 και στα € 1,7 δις (0,9% του ΑΕΠ) το 2015. Χωρίς αυτά, επομένως, το πλεόνασμα θα είναι 1,7% του ΑΕΠ το 2014 και 3,2% του ΑΕΠ το 2015, καλύτερα από ότι προβλέπει το ΜΠΔΣ 2013-2016. Όσον αφορά το πρωτογενές ισοζύγιο προσαρμοσμένο για την αφαίρεση των επιπτώσεων του οικονομικού κύκλου, αυτό εκτιμάται από την Επιτροπή σε πλεόνασμα 7,3% του ΑΕΠ το 2014, από έλλειμμα -9,9% του ΑΕΠ το 2009. Αυτό σημαίνει ότι το μέγεθος της δημοσιονομικής προσαρμογής στην Ελλάδα στην περίοδο 2009-2014 θα ανέλθει στις 17,2 ποσοστιαίες μονάδες ως προς το ΑΕΠ της χώρας.

Όσον αφορά το 2013 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμά ότι το πρωτογενές ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης θα έχει έλλειμμα -9,4% του ΑΕΠ. Σε αυτό, ωστόσο, συμπεριλαμβάνονται και τα κεφάλαια που

διατέθηκαν για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών το 2013, τα οποία εκτιμώνται στο 10,6% του ΑΕΠ, καθώς και οι εισπράξεις της χώρας από το κέρδη των ευρωπαϊκών κεντρικών τραπεζών από τα ομόλογα που είχαν αποκτήσει μέσω του προγράμματος SMP. Χωρίς όλα αυτά η Επιτροπή μάλλον αποδέχεται την ύπαρξη μικρού πρωτογενούς πλεονάσματος στη γενική κυβέρνηση από το 2013, αποτέλεσμα που είναι καλύτερο από ότι προβλέπει το επικαιροποιημένο ΜΠΔΣ 2013-2016.

Γενικά, είναι τώρα περισσότερο εμφανές ότι για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά η υλοποίηση του Π2013 θα είναι καλύτερη από ότι είχε προγραμματιστεί, όπως άλλωστε πράγματι συμβαίνει στο 9μηνο Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου 2013. Μάλιστα, με βάση τα στοιχεία αυτού του 9μήνου και τις πληροφορίες για την πολύ καλή πορεία των εσόδων της κεντρικής κυβέρνησης και τον Οκτώβριο 2013, είναι εύλογο να εκτιμηθεί ότι **το πρωτογενές πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης το 2013 θα είναι πιθανότατα μεγαλύτερο ακόμη από αυτό που προβλέπει το Προσχέδιο του Π2014, δηλαδή € 0,34 δις.** Αυτό δε το αποτέλεσμα θα έχει επιτευχθεί παρά τον νέο καταποντισμό των εσόδων τόσο της κεντρικής κυβέρνησης από φόρους και μη φορολογικά έσοδα όσο και των ασφαλιστικών ταμείων από εισφορές ασφαλισμένων και εργοδοτών, με νέα εντυπωσιακή διόγκωση (κατά περισσότερο από € 18 δις το 2012-2013) των βεβαιωμένων ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων των ιδιωτών από φορολογικές υποθέσεις και από υποχρεώσεις καταβολής ακόμη και παρακρατημένων εισφορών στα ασφαλιστικά ταμεία.

Είναι πραγματικό δυστύχημα για τη χώρα το ότι στην τρέχουσα περίοδο συζητείται η επιβολή νέων μέτρων ύψους € 0,55 δις, ή € 2,0 δις, ή € 2,5 δις, ή € 2,9 δις, ή ότι άλλο για το 2014, όταν, μετά τη δραστική μείωση των δημοσίων δαπανών στην περίοδο 2010-2013, το μόνο που απαιτείται για την ομαλή εκτέλεση των προϋπολογισμών το 2014-2016 και, το κυριότερο, για την αποκατάσταση κάποιας στοιχειώδους έννοιας δικαιοσύνης, θα ήταν η βελτίωση της λειτουργίας των φορολογικών αρχών για είσπραξη του 10% ετησίως των εσόδων που διέφυγαν το 2012 και το 2013 λόγω πραγματικής φοροδιαφυγής, σε μεγάλο βαθμό από τον ΦΠΑ. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι **το Κράτος δεν μπορεί να ζητά να εισπράξει φόρους από νοικοκυριά και επιχειρήσεις που έχουν περιέλθει σε πραγματική οικονομική αδυναμία να εκπληρώσουν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις, λόγω ανεργίας, μείωσης κύκλου εργασιών και καταγραφής ζημιών.** Άλλωστε, οι φόροι δεν βεβαιώνονται σε ζημιωγόνες επιχειρήσεις και σε άνεργους εργαζόμενους που δεν έχουν εισόδημα, ούτε ο ΦΠΑ επιβάλλεται σε επιχειρήσεις που δεν καταγράφουν θετική προστιθέμενη αξία στη δραστηριότητά τους. Επιπλέον, **οι τεράστιες ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις από μη καταβολή του ΦΠΑ, ή των εισφορών στα ασφαλιστικά ταμεία είναι επιπρόσθετες αυτών που δεν καταγράφηκαν καν στις (αναρίθμητες) περιπτώσεις που η πώληση των προϊόντων ή η παροχή υπηρεσιών γίνεται χωρίς την έκδοση αποδείξεων.** Το μόνο που απαιτείται είναι η είσπραξη έστω και ενός μέρους των αναλογούντων φορολογικών εσόδων από νοικοκυριά και επιχειρήσεις που έχουν πράγματι έσοδα από

πώληση προϊόντων και παροχή υπηρεσιών και ακόμη και πραγματικά βεβαιωμένα κέρδη.

Παγκόσμια Οικονομία

Στη Ζώνη του Ευρώ, η ΕΚΤ προχώρησε σε μείωση του επιτοκίου παρέμβασης στο 0,25% στις 7.11.2013, λαμβάνοντας υπόψη τις ακόλουθες σημαντικές εξελίξεις και προσδοκίες των αγορών: (i) την εντυπωσιακή υποχώρηση του πληθωρισμού στη ΖΤΕ στο 0,7% τον Οκτ.2013, από 1,1% τον Σεπ.2013 και (ii) την ισχυροποίηση του ευρώ σε επίπεδα άνω των 1,38 USD/EUR στα τέλη Οκτ.2013, παρά την μικρή υποχώρησή του των τελευταίων ημερών. Έτσι, αναμένεται να ενισχυθεί η πιστωτική επέκταση στη ΖΤΕ που συνεχίζει να καταγράφει αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής.

Η εκτίμηση της αγοράς είναι ότι ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός στην Ευρωζώνη την χρονική περίοδο 2013-2015 θα διαμορφωθεί στο 1,5%, ποσοστό σχετικά χαμηλότερο του στόχου του 2,0% που έχει θέσει η ΕΚΤ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) στις φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις της εκφράζει την εκτίμηση ότι η οικονομική ανάκαμψη θα συνεχιστεί το 2014 και θα αποκτήσει δυναμική το 2015 τόσο στην ΕΕ-27 όσο και στη ΖΤΕ. Ειδικότερα, η ΕΕ σημειώνει την επιστροφή σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης και αναμένει το ΑΕΠ να αυξηθεί κατά 1,4% (1,1% ΖΤΕ) το 2014 και 1,9% (1,7% ΖΤΕ), το 2015 μετά από 0,0% (-0,4% ΖΤΕ) το 2013. Η ανάπτυξη θα είναι εμφανής σε όλες τις χώρες της ΕΕ το 2014 εκτός της Κύπρου (-3,9%) και της Σλοβενίας (-1,0%). Η ανάκαμψη σταδιακά θα πρέπει να εξισορροπηθεί από μεγαλύτερη υποστήριξη από την εγχώρια ζήτηση, αν και η απομώχλευση και οι μακροοικονομικές προσαρμογές, θα συνεχίσουν να επιδρούν αρνητικά στην οικονομική δραστηριότητα. Η εξωτερική ζήτηση αν και θα εξακολουθήσει να επιταχύνεται, θα είναι χαμηλότερη από ό,τι αναμενόταν έως πρόσφατα, λόγω της εξασθένησης της ανάπτυξης παγκόσμιας οικονομίας και, ακόμη, και του σχετικά ισχυρού ευρώ.

Στις ΗΠΑ, οι εξελίξεις στο πολιτικό πεδίο είναι σημαντικές και μπορεί να συνεπάγονται επιπτώσεις και για τις εξελίξεις στην οικονομία στα επόμενα 3μηνα αλλά και στην πιο μακροπρόθεσμη περίοδο. Η διαμάχη μεταξύ Ρεπουμπλικάνων και Δημοκρατικών έφερε στην επιφάνεια τις ιδεολογικές διαφορές των δύο πλευρών, ενώ μέχρι σήμερα δεν υπάρχει κάποια ένδειξη ότι θα συμφωνήσουν εντός του Δεκεμβρίου στον τρόπο ταχύτερης μείωσης του δημοσιονομικού ελλείμματος που απαιτείται για να γίνει δυνατή η αύξηση του ανωτάτου ορίου δημοσίου χρέους. Ήδη η μη οριοθέτηση νέων κανόνων για περιορισμό του δημοσιονομικού ελλείμματος οδήγησε το δημόσιο χρέος των ΗΠΑ την 31.10.2013 στο νέο ιστορικά υψηλό των \$17,16 τρις, από \$16,43 τρις που ήταν τέλος Δεκ.2012. Από την άλλη πλευρά, οι δυσκολίες του προέδρου των ΗΠΑ να επιβάλλει ένα νέο καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης, σε συνδυασμό με την θεωρούμενη αποτυχία ελέγχου

των πρωτοβουλιών για το πρόβλημα της χρήσης χημικών όπλων στη Συρία και οι τριγμοί στις σχέσεις του με τους ευρωπαίους εταίρους μετά τις αποκαλύψεις περί τηλεφωνικών παρακολουθήσεων, έχει επηρεάσει αρνητικά την εικόνα της προεδρίας των ΗΠΑ και τις προσδοκίες για τις εξελίξεις στην οικονομία των ΗΠΑ διεθνώς.

Για παράδειγμα, η προσωρινή διακοπή λειτουργίας των ομοσπονδιακών υπηρεσιών στις ΗΠΑ, πάγωσε σε σημαντικό βαθμό την αναπτυξιακή διαδικασία με αποτέλεσμα να εκτιμάται τώρα επιβράδυνση του ρυθμού μεταβολής του ΑΕΠ για το 4^ο 3μηνο 2013. Στην κατεύθυνση αυτή και λαμβάνοντας υπόψη τις πρόσφατες οικονομικές ενδείξεις, ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης S&P υποβάθμισε την εκτίμηση για την αύξηση του ΑΕΠ των ΗΠΑ το 2013 στο 1,6% (από 1,7%). Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις φθινοπωρινές της προβλέψεις (7.Νοεμβρίου 2013), προβλέπει τώρα αύξηση του ΑΕΠ των ΗΠΑ κατά 1,6% το 2013 (από 1,9% που πρόβλεπε στις εαρινές προβλέψεις), ενώ για το 2014 και το 2015 η αύξηση του ΑΕΠ των ΗΠΑ εκτιμάται στο ικανοποιητικό 2,6% και 3,1% αντίστοιχα.

Σε κάθε περίπτωση, η παραγμένη οικονομική συγκυρία επιτάσσει ανάληψη πρωτοβουλιών από τον πρόεδρο των ΗΠΑ για γεφύρωση των αντιλήψεων Ρεπουμπλικάνων και Δημοκρατικών και επίδειξη αποφασιστικότητας για εφαρμογή πολιτικών ικανών να οδηγήσουν την οικονομία των ΗΠΑ σε μονοπάτια βιώσιμης αναπτυξιακής πορείας. Το ερώτημα που τίθεται και που οι αγορές θα κληθούν να αποτιμήσουν είναι εάν θα μπορέσει ο Πρόεδρος των ΗΠΑ στην τελευταία του θητεία να επιτύχει την αναγκαία ανατροπή για δραστική μείωση της αβεβαιότητας και για αποτροπή δυσμενών εξελίξεων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προφανώς εκτιμά ότι αυτό μπορεί να γίνει.

Αποκορύφωμα της εντάσεως στη σχέση ΗΠΑ-Ευρωζώνης μετά τις αποκαλύψεις περί τηλεφωνικών παρακολουθήσεων της καγκελαρίου της Γερμανίας, αποτέλεσε η δημοσίευση της εξαμηνιαίας εκθέσεως για τη διεθνή οικονομία και των συναλλαγματικών πολιτικών (Semi-annual Report on International Economic and Exchange Rate Policies) του υπουργείου οικονομικών των ΗΠΑ. Στην έκθεση αυτή έως τώρα ασκείτο συνήθως κριτική στις συναλλαγματικές πρακτικές της Κίνας. Ωστόσο, στη νέα Έκθεση το υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ επικεντρώνεται στη μεγάλη εξάρτηση της Γερμανίας από τις εξαγωγές και στις (αρνητικές) επιπτώσεις αυτής της εξάρτησης στην προσπάθεια των χωρών της Ζώνης του Ευρώ για έξοδο από την δημοσιονομική κρίση και για ανάκαμψη των οικονομιών τους. Από την άλλη πλευρά, η Έκθεση, με διπλωματικό τρόπο, επέμεινε στον χαρακτηρισμό του Γουάν ως ενός σημαντικά υποτιμημένου νομίσματος, αποφεύγοντας να ονομάσει την Κίνα, χειραγωγό της αξίας του εθνικού της νομίσματος.

Εν μέσω των πρόσφατων πολιτικών εξελίξεων η ομοσπονδιακή τράπεζα (Fed) των ΗΠΑ αναγκάστηκε να καθυστερήσει την έναρξη της

διαδικασίας περιορισμού του προγράμματος αγοράς ομολόγων (tapering), καθώς η επιβράδυνση του ρυθμού οικονομικής αναπτύξεως θα μπορούσε να ανατρέψει την σταδιακή ανάκαμψη που είχε αρχίσει να συντελείται στην αγορά. Ωστόσο, ο επικεφαλής της περιφερειακής κεντρικής τραπεζής του Σαιντ Λούις James Bullard και μέλος του ΔΣ της Fed με δικαίωμα ψήφου, εξέφρασε την άποψη ότι η FED θα μπορούσε να ξεκινήσει τον περιορισμό του προγράμματος ποσοτικής ενίσχυσης (QE3) από τον ερχόμενο μήνα (17-18 Δεκεμβρίου).

Όσον αφορά τις γενικότερες πολιτικές για ενίσχυση της ανάπτυξης στην παγκόσμια οικονομία, οι έξι (6) σημαντικότερες κεντρικές τράπεζες, επιδιώκοντας να εξασφαλίσουν τη διατήρηση των ομαλών συνθηκών στις χρηματοπιστωτικές αγορές και την επαρκή ρευστότητα των διατραπεζικών αγορών, αποφάσισαν οι υφιστάμενες προσωρινές διμερείς συμφωνίες ανταλλαγής νομισμάτων (swaps) μεταξύ τους να αποκτήσουν μονιμότερο χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, η ΤτΚαναδά, η ΤτΑγγλίας, η ΤτΙαπωνίας, η ΕΚΤ, η FED και η ΤτΕλβετίας ανακοίνωσαν (31.10.2013) ότι οι διμερείς συμφωνίες ανταλλαγής νομισμάτων που τέθηκαν σε εφαρμογή τον Δεκ.2010 λόγω της ευρωπαϊκής κρίσης δημοσίου χρέους, μετατρέπονται πλέον σε μόνιμες ρυθμίσεις, επιτρέποντας την παροχή ρευστότητας μιας κεντρικής τραπεζής σε οποιαδήποτε από τα πέντε νομίσματα, εφόσον οι συνθήκες που επικρατούν στις αγορές επιτρέπουν μια τέτοια ενέργεια. Η ΤτΑγγλίας θα διατηρήσει τη συχνότητα και τη διάρκεια των πράξεων σε δολάρια ΗΠΑ ανάλογα των συνθηκών ενώ η ΤτΕλβετίας θα συνεχίσει να προσφέρει ελβετικά φράγκα στις υπόλοιπες κεντρικές τράπεζες, όταν απαιτείται, καθώς και παροχή ρευστότητας σε τράπεζες της Ελβετίας, σε δολάρια Καναδά, στερλίνες, γιεν και ευρώ πέρα των υφιστάμενων πράξεων σε δολάρια ΗΠΑ. Η ΤτΕλβετίας επίσης, προτίθεται να συνεχίσει να προσφέρει ρευστότητα σε δολάρια ΗΠΑ μέσω πράξεων επαναγοράς διάρκειας 1 εβδομάδας και 3 μηνών. Μέχρι σήμερα, δεν έχει υπάρξει καμία ανάγκη για ενεργοποίηση των γραμμών ανταλλαγής νομισμάτων.

Στην Κίνα, θετική εξέλιξη αποτελεί η άνοδος του δείκτη PMI στη μεταποίηση τον Οκτ. 2013 για 4ο συνεχή μήνα στο 51,4 (υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 18 μηνών) από 51,1 τον Σεπτ. 2013.

Στην Ιαπωνία, ο δείκτης PMI στη μεταποίηση αυξήθηκε τον Οκτ. 2013 στο 54,2, που αποτελεί το υψηλότερο επίπεδο της τελευταίας 3ετίας, από 52,5 τον Σεπτ. 2013 πάνω από τις εκτιμήσεις της αγοράς, ενώ η ΤτΙαπωνίας ανακοίνωσε ότι διατηρεί αμετάβλητες τις αρχές της νομισματικής της πολιτικής. Τέλος η ΕΕ προβλέπει αύξηση του ΑΕΠ της Ιαπωνίας κατά 2,1%, 2,0% και 1,3% το 2013, 2014 και 2015 αντίστοιχα.

Στις αγορές κεφαλαίου, συνεχίστηκε το αγοραστικό ενδιαφέρον για την πλειονότητα των ευρωπαϊκών ομολόγων το τελευταίο 7ημερο, καθώς οι επενδυτές εκτιμούν τώρα ότι η πτώση του πληθωρισμού τον

Οκτ.2013 στην Ευρωζώνη μπορεί να οδηγήσει την ΕΚΤ σε μείωση του βασικού της επιτοκίου.

	5.11.2013	29.10.2013	+/- μβ		5.11.2013	29.10.2013	+/- μβ
Ελλάδα	7,90%	8,35%	-45	S	701	883	-182
Ισπανία	4,08%	4,04%	3		175	188	-13
Ιταλία	4,16%	4,12%	4	C	203	208	-5
Πορτογαλία	6,06%	6,11%	-6		364	379	-15
Γαλλία	2,18%	2,23%	-4	D	57	63	-6
Ολλανδία	2,06%	2,09%	-3		44	45	-1
Γερμανία	1,71%	1,73%	-3		24	24	-1

Πηγή: Bloomberg

Η διαφορά απόδοσης του 10ετούς ισπανικού ομολόγου σε σχέση με το αντίστοιχο γερμανικό ανήλθε στις 237 μ.β. από 231 μ.β., ενώ του 10ετούς πορτογαλικού ομολόγου υποχώρησε στις 435 μ.β. από 438 μ.β. που ήταν προ εβδομάδος.

Εξελίξεις στην πραγματική οικονομία: Στις ΗΠΑ, ερωτηματικά γεννά για την πορεία της οικονομίας, η σημαντική υποχώρηση του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης του Conference Board, στο 71,2 τον Οκτ.2013 από 80,2 τον Σεπτ.2013. Η αρνητική αυτή εξέλιξη αντισταθμίζεται σε κάποιο βαθμό από την οριακή άνοδο του δείκτη ISM στη μεταποίηση στο 56,4 τον Οκτ.2013 από 56,2 τον Σεπτ.2013. **Στην αγορά εργασίας, οι αιτήσεις για εγγραφή στα ταμεία ανεργίας, υποχώρησαν για 3 συνεχή εβδομάδα κατά 10.000 την εβδομάδα έως 26.10.2013 με αποτέλεσμα να διαμορφωθούν στις 340.000, έναντι εκτιμήσεως της αγοράς για 335.000.**

Στη Ζώνη του Ευρώ (ΖτΕ), η περαιτέρω βελτίωση του δείκτη οικονομικού κλίματος και του δείκτη PMI στη μεταποίηση τον Οκτ.2013 επιβεβαιώνει μια νέα αύξηση του ΑΕΠ το 3^ο 3μηνο 2013. Η αύξηση ωστόσο δεν αναμένεται να ξεπεράσει την αύξηση του ΑΕΠ κατά +0,3% που καταγράφηκε το 2^ο 3μηνο 2013. Επίσης, η συνέχιση της ανάκαμψης στα επόμενα 3μηνα θα είναι ευάλωτη, όσο η ανεργία συνεχίζει να διατηρείται σε υψηλό επίπεδο.

Στα πλαίσια αυτά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβλέπει τώρα πτώση του ΑΕΠ της ΖτΕ κατά -0,4% το 2013, με μικρή ανάκαμψη κατά 1,1% το 2014 (από 1,2% που πρόβλεπε τον Απρ.2013). Ειδικότερα, προβλέπει αύξηση του ΑΕΠ κατά 0,2% και 0,2% αντίστοιχα σε 3μηναία βάση στο 3^ο και στο 4^ο 3μηνο του 2013 και κατά 0,3% στο 1^ο 6μηνο.2014. Η ανάπτυξη το 2013 και το 2014 στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση του ΑΕΠ της Γερμανίας κατά 0,5% το 2013 και κατά 1,7% και 1,9% το 2014 και το 2015 αντίστοιχα. Επίσης, σημειώνεται η μικρή αύξηση του ΑΕΠ της Γαλλίας κατά 0,2% το 2013 (από -0,1% που ήταν η προηγούμενη πρόβλεψη), 0,9% το 2014 (από 1,1%) και κατά 1,7% το 2015. Επίσης, σημειώνεται η πρόβλεψη για ανάκαμψη των οικονομιών της Ιταλίας και της Ισπανίας κατά 0,7% και 0,5% αντίστοιχα το 2014 και κατά 1,2% και 1,7% αντίστοιχα το 2015, από -1,8% και -1,3% αντίστοιχα το 2013. Τέλος σε πιο δυναμική πορεία ανάκαμψης φαίνεται να εισέρχεται το Ην. Βασίλειο με αύξηση του ΑΕΠ κατά 1,3% το 2013, 2,2% το 2014 και κατά 2,4% το 2015.

Στην τρέχουσα συγκυρία, ο δείκτης PMI στη μεταποίηση αυξήθηκε οριακά στο 51,3 τον Οκτ.2013

από 51,1 τον Σεπ.2013, εξαιτίας της καταγραφείσας βελτιώσεως στον υποδείκτη των νέων παραγγελιών για 4ο συνεχή μήνα. Ο υποδείκτης της παραγωγής (που αποτελεί ένδειξη της μελλοντικής πορείας της βιομηχανικής παραγωγής) ανήλθε στο 52,9 τον Οκτ.2013 από 52,2 τον Σεπ.2013. Στις επιμέρους οικονομίες, η αύξηση του δείκτη στη Γερμανία, επιβεβαιώνει την αναπτυξιακή δυναμική σε αντίθεση με τη Γαλλία, όπου ο δείκτης διατηρείται σε επίπεδο χαμηλότερο του 50 για 20ο συνεχή μήνα. **Στην αγορά εργασίας**, η κατάσταση τον Σεπ.2013 επιδεινώθηκε, με τον συνολικό αριθμό των ανέργων να διαμορφώνεται στα 19,45 εκ. άτομα και το ποσοστό ανεργίας να διατηρείται στο 12,2%. Το πρόβλημα παραμένει οξύ στις χώρες της περιφέρειας και ιδιαίτερα στην Ισπανία και την Ελλάδα, με το ποσοστό ανεργίας να διαμορφώνεται στο 27,6% και 26,6% αντίστοιχα.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Ελληνική Οικονομία

Λιανικές Πωλήσεις: Ο γενικός δείκτης όγκου των πωλήσεων στο λιανικό εμπόριο (εκτός καυσίμων) μειώθηκε κατά -9,1% σε ετήσια βάση τον Αύγ.2013 από -14,3% τον Ιουλ.2013 και έναντι -8,7% τον Αύγ.2012. Ωστόσο, η πτώση του δείκτη όγκου τον Αύγ.2013 προσδιορίστηκε κυρίως από την τεράστια πτώση κατά -28,8% του όγκου των πωλήσεων στα πολυκαταστήματα εξαιτίας της εξόδου από την αγορά ενός μεγάλου Ομίλου πολυκαταστημάτων χωρίς να είναι δυνατή η κατάλληλη προσαρμογή του δείγματος των επιχειρήσεων με βάση το οποίο προσδιορίζεται η εξέλιξη του όγκου των λιανικών πωλήσεων. Από την άλλη πλευρά, πιο αντιπροσωπευτική είναι η πτώση του όγκου των πωλήσεων των μεγάλων και των μικρών καταστημάτων τροφίμων κατά -6,9% και -6,1% αντίστοιχα, των καταστημάτων ένδυσης-υπόδησης κατά -5,2%, των επίπλων – ηλεκτρικών ειδών και οικιακού εξοπλισμού κατά -6,1% και των βιβλίων – ειδών δώρων κατά -3,0%. Στο 8μηνο 2013, η πτώση του δείκτη όγκου περιορίστηκε στο -10,9%, έναντι πτώσης κατά -11,0% στο 8μηνο 2012.

Ετήσιες Ποσοστιαίες Μεταβολές του Μέσου Δείκτη Όγκου Λιανικών Πωλήσεων

Κατηγορίες Καταστημάτων	Ιαν.-Αύγ.2013	Ιαν.-Αύγ.2012
Μεγάλα Καταστήματα Τροφίμων	-11,3	-6,4
Πολυκαταστήματα	-12,8	-6,5
Μικρά Καταστήματα Τροφίμων	-5,2	-15,6
Φαρμακευτικά-Καλλυντικά	-15,0	-10,1
Ένδυση-Υπόδηση	-6,9	-21,5
Έπιπλα-Ηλεκτρ. Είδη	-10,2	-16,6
Βιβλία-Χαρτικά-Λοιπά είδη	-2,1	-12,1
Καύσιμα και λιπαντικά αυτοκινήτων	-8,5	-14,5
Γενικός Δείκτης Όγκου	-10,6	-11,5
Γενικός Δείκτης Όγκου εκτός Καυσίμων και Λιπαντικών	-10,9	-11,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ.

Στους βασικούς κλάδους του λιανικού εμπορίου (βλ. Πίνακα), στο 8μηνο 2013 σημειώθηκε σημαντική μείωση του όγκου των πωλήσεων σε ετήσια βάση στον κλάδο των φαρμακευτικών προϊόντων και καλλυντικών (-15,0%), στα πολυκαταστήματα για τους λόγους που προαναφέρθηκαν (-12,8%), στα μεγάλα καταστήματα τροφίμων (-11,3%), ενώ μεγάλη ήταν και η πτώση των πωλήσεων στον κλάδο των επίπλων-ηλεκτρικών ειδών (-10,2%).

Μικρότερη, έναντι του γενικού δείκτη όγκου, ήταν η πτώση του όγκου των πωλήσεων στα μικρά καταστήματα τροφίμων κατά -5,2%, έναντι της πτώσης τους κατά -15,6% στο 8μηνο 2012.

Παράλληλα, συνεχίζεται η πτώση του όγκου των πωλήσεων στα καταστήματα ένδυσης και υπόδησης κατά -6,9% (7μηνο 2012: -22,5%), ενώ μικρότερη ήταν η υποχώρηση των πωλήσεων στα καταστήματα πωλήσεως βιβλίων-χαρτικών και λοιπών ειδών, κατά -2,1%. Σημειώνεται η πτώση του κύκλου εργασιών στα καύσιμα και στα λιπαντικά αυτοκινήτων κατά -8,5% στο 8μηνο 2013. Σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στην πτώση της κατανάλωσης στο πετρέλαιο θέρμανσης, λόγω των καλών καιρικών συνθηκών στο 8μηνο 2013.

Αγροτική Παραγωγή (εκτιμήσεις 2013): Οι καιρικές συνθήκες που επικράτησαν το 2013 στην Ελλάδα, με τις υψηλότερες από το μακροπρόθεσμο μέσο όρο θερμοκρασίες και τις περιορισμένες βροχοπτώσεις, ευνόησαν ορισμένες καλλιέργειες στη χώρα, ως ακολούθως:

Ο αραβόσιτος, που αποτελεί το 7,3% της γεωργικής παραγωγής (φυτική παραγωγή συν κτηνοτροφία) σε αξία, ευνοήθηκε φέτος από τις θετικές για την παραγωγή του καιρικές συνθήκες αλλά και από την αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων. Ειδικότερα οι υψηλές θερμοκρασίες και η ικανοποιητική υγρασία του εδάφους επέδρασαν θετικά στο ύψος της παραγωγής, που αναμένεται αυξημένη κατά 10%-15% το 2013 έναντι του 2012.

Όσο αφορά στα υπόλοιπα δημητριακά προϊόντα, η παραγωγή της σίκαλης το 2013 εκτιμάται πάνω από το μέσο όρο της 5ετίας ενώ το σκληρό και μαλακό σιτάρι, το κριθάρι και το ηλιοτρόπιο αναμένεται να κυμανθούν κοντά στο μέσο επίπεδο παραγωγής των τελευταίων πέντε ετών. Συνολικά το 2013 η παραγωγή των δημητριακών αναμένεται αυξημένη, εκτός από την παραγωγή ρυζιού που αναμένεται να υποχωρήσει κατά -9,0%.

Οι βιομηχανικές καλλιέργειες και ειδικά το βαμβάκι ευνοήθηκαν επίσης από τις θετικές καιρικές συνθήκες και ως προς το ύψος της παραγωγής και ως προς την ποιότητά του. Ωστόσο, στο βαμβάκι έχει σημειωθεί μεγάλη πτώση στις τιμές του διεθνώς το 2013, με αποτέλεσμα να σημειώνεται μεγάλη πτώση στην αξία των ελληνικών εξαγωγών βαμβακιού στα € 80,3 εκατ. στο 7μηνο.2013, από € 201,95 εκατ. στο 1^ο 7μηνο του 2012.

Αντίθετα μεγάλα προβλήματα αντιμετωπίζουν οι παραγωγοί ελιάς και ελαιόλαδου λόγω των

παρατεταμένων υψηλών θερμοκρασιών από τον μήνα Μάιο και έως τον Οκτ.2013. Η ανθοφορία και η καρπώδεση των ελαιόδεντρων επηρεάστηκαν αρνητικά με αποτέλεσμα να αναμένεται μείωση της παραγωγής έως και κατά 50%-70% σε περιοχές της Ελλάδας όπως η Κρήτη και η Χαλκιδική. Σημειώνεται ότι το ελαιόλαδο είναι το δεύτερο πιο σημαντικό αγροτικό προϊόν της χώρας (8,1% της παραγωγής σε αξία) και η πτώση στην παραγωγή του θα επηρεάσει συνολικά το ύψος της φυτικής παραγωγής. Ωστόσο, ακριβώς αντίθετα με το βαμβάκι, οι ελληνικές εξαγωγές ελαίων, φυτικών λιπών, κ.λπ. ήταν σημαντικά αυξημένες στο 1^ο 7μηνο.2013 στα € 435 εκατ., έναντι € 174,5 εκατ. στο 1^ο 7μηνο του 2012. Βέβαια το 2013 εξάγεται σε μεγάλο βαθμό η παραγωγή του 2012.

Τη μειωμένη παραγωγή ελαιόλαδου αναμένεται ωστόσο να αντισταθμίσει, η αυξημένη παραγωγή των αρδευόμενων οπωροκηπευτικών που ευνοήθηκαν από τις καιρικές συνθήκες που επικράτησαν την καλοκαιρινή περίοδο. Σε αυτά τα πλαίσια δικαιολογείται και η νέα μεγάλη αύξηση των εξαγωγών νωπών φρούτων και λαχανικών στο 1^ο 7μηνο του 2013, μετά την εξίσου σημαντική αύξησή τους και το 2011.

Με βάση τα όσα προαναφέρθηκαν, εκτιμάται ότι στο σύνολό της η φυτική παραγωγή αναμένεται να είναι ενισχυμένη κατά 2% περίπου το 2013, λόγω της θετικής επίδρασης της παραγωγής των δημητριακών και οπωροκηπευτικών που αντισταθμίζουν την μειωμένη παραγωγή ελαιόλαδου.

Η παραγωγή βοοειδών στην Ευρώπη αναμένεται να είναι μειωμένη το 2013 όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Ε.Ε. για το 1^ο 6μηνο του έτους (-4,5%) . Για το σύνολο του 2013, σε ετήσια βάση, η παραγωγή εκτιμάται ότι θα είναι κατά -2,7% χαμηλότερη σε σχέση με το 2012. Πτωτική πορεία αναμένεται και για την παραγωγή χοίρων (-1,2%) καθώς και αμνών και εριφίων (-0,7%). Αντίθετα σταθερά αυξητική πορεία τα τελευταία χρόνια έχει η παραγωγή πουλερικών, όπου για το 2013 αναμένεται αυξημένη κατά 0,8%. Η μειωμένη παραγωγή κρέατος στην Ευρώπη (εκτός των πουλερικών) αναμένεται να οδηγήσει σε αύξηση των εισαγωγών, ενώ εκτιμάται ότι θα επηρεάσει αυξητικά και τις τιμές.

Στην Ελλάδα η κτηνοτροφία συνιστά το 15% της αγροτικής παραγωγής, ενώ το 7,1% αποτελεί η παραγωγή αμνοεριφίων. Το 2013 η παραγωγή ζώων στην χώρα αναμένεται να ακολουθήσει την πτωτική τάση που υπάρχει και στην Ευρώπη, με μόνη εξαίρεση την παραγωγή αμνοεριφίων που στην Ελλάδα αναμένεται μεγαλύτερη μείωση. Η παραγωγή αμνοεριφίων μειώθηκε σημαντικά από €773 εκατ. το 2010 σε €698 εκατ. το 2012 (-9,7%) και αναμένεται να ακολουθήσει πτωτική πορεία και το 2013 αλλά με χαμηλότερο ρυθμό.

Σε συνάρτηση με τη μειωμένη παραγωγή ζωικού στοκ βρίσκεται και η παραγωγή γάλακτος τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ευρώπη. Επιπλέον καθώς η

ζήτηση παραμένει σταθερά αυξητική η μείωση στην παραγωγή γάλακτος αναμένεται να οδηγήσει σε περαιτέρω αύξηση των τιμών.

Εξέλιξη Δείκτη Τιμών (Ευρωζώνη = 100) , σε PPPs

Πηγή: Eurostat

Στην Ελλάδα το γάλα είναι το σημαντικότερο αγροτικό προϊόν σε αξία καθώς η παραγωγή του αποτελεί το 11,4% του συνόλου της φυτικής και ζωικής παραγωγής. Η εγχώρια προσφορά ωστόσο δεν επαρκεί να καλύψει την εγχώρια ζήτηση η οποία καλύπτεται και από εισαγωγές ύψους €770- €830 εκατ. ετησίως. Στην Ελλάδα, το γάλα είναι το δεύτερο πιο σημαντικό εισαγωγικό προϊόν μετά το κρέας. Οι εκτιμήσεις της ΕΕ για την παραγωγή γάλακτος στην Ελλάδα αναφέρουν μείωση κατά 2,2% το 2013 σε σχέση με το 2012.

Συνολικά και με βάση τα παραπάνω η αγροτική παραγωγή στην Ελλάδα το 2013 αναμένεται αυξηθεί οριακά από 0,7%-1%. Η πτωτική πορεία της παραγωγής ελαιόλαδου, ζωικού στοκ και γάλακτος θα αντισταθμιστεί από την υψηλότερη παραγωγή δημητριακών, βαμβακιού και οπωροκηπευτικών.

Παγκόσμια Οικονομία

Φθινοπωρινές Προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ): Οι προβλέψεις της Επιτροπής για την πορεία της οικονομίας της ΖτΕ αναθεωρήθηκαν εκ νέου προς τα κάτω για το 2014, καθώς το ΑΕΠ προβλέπεται να αυξηθεί κατά 1,1% (από 1,2% που προβλεπόταν στις προηγούμενες εκτιμήσεις τον Μάιο 2013), ενώ για το 2013 παραμένει η πρόβλεψη για πτώση του ΑΕΠ της ΖτΕ κατά -0,4%.

	ΑΕΠ			Πληθωρισμός			Ανεργία		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
ΖτΕ	-0,4	1,1	1,7	1,5	1,5	1,4	12,2	12,2	11,8
Γερμανία	0,5	1,7	1,9	1,7	1,7	1,6	5,4	5,3	5,1
Γαλλία	0,2	0,9	1,7	1,0	1,4	1,3	11,0	11,2	11,3
Ολλανδία	-1,0	0,2	1,2	2,7	1,7	1,6	7,0	8,0	7,7
Ιταλία	-1,8	0,7	1,2	1,5	1,6	1,5	12,2	12,4	12,1
Ισπανία	-1,3	0,5	1,7	1,8	0,9	0,6	26,6	26,4	25,3
Ιρλανδία	0,3	1,7	2,5	0,8	0,9	1,2	13,3	12,3	11,7
Ελλάδα	-4,0	0,6	2,9	-0,8	-0,4	0,3	27,0	26,0	24,0
Πορτογαλία	-1,8	0,8	1,5	0,6	1,0	1,2	17,4	17,7	17,3
Ην. Βασίλειο	1,3	2,2	2,4	2,6	2,3	2,1	7,7	7,5	7,3
ΗΠΑ	1,6	2,6	3,1	1,5	1,9	2,1	7,5	6,9	6,5
Ιαπωνία	2,1	2,0	1,3	0,3	2,6	1,2	4,0	3,9	3,8

Στη ΖτΕ οι αναπτυξιακές προοπτικές διαφέρουν αισθητά από χώρα σε χώρα. Ειδικότερα, ορισμένες χώρες του Βορρά της ΖτΕ, όπως Γερμανία και Αυστρία

έχουν ήδη ανακάμψει από την μικρή επιβράδυνση που σημειώθηκε το προηγούμενο έτος, ενώ οι αναπτυξιακές προοπτικές τους για το 2014-2015 κρίνονται ικανοποιητικές. Ωστόσο, άλλες χώρες του Βορρά, όπως η Φινλανδία και η Ολλανδία παραμένουν σε ύφεση για 2^ο συνεχές έτος, ενώ οι μελλοντικές οικονομικές τους προοπτικές εμφανίζονται περιορισμένες (κυρίως λόγω της αδυναμίας τους να διατηρήσουν έναν ικανοποιητικό ρυθμό αύξησης των εξαγωγών τους). Τέλος, η εικόνα είναι μικτή και για τις χώρες που εφαρμόζουν προγράμματα δημοσιονομικής εξυγίανσης και αυτές που πλήττονται έντονα από την κρίση. Η Ιρλανδία για παράδειγμα, έχει ήδη ανακάμψει και μάλιστα, το 2013 και το 2014 το ΑΕΠ θα αυξηθεί, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, υψηλότερα από τον μέσο όρο της ΖτΕ. Η Πορτογαλία εξήλθε από την ύφεση ήδη από το 2^ο 3μηνο 2013, ενώ η Ισπανία και η Ιταλία σταδιακά αναμένεται να καταγράψουν θετικό ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ το 2^ο 6μηνο 2013 (ήδη ανακοινώθηκε αύξηση του ΑΕΠ της Ισπανία κατά +0,1% σε 3μηνιαία βάση το 3^ο 3μηνο 2013).

Στη ΖτΕ γενικότερα παρατηρείται σαφής βελτίωση στους δείκτες οικονομικού και επιχειρηματικού κλίματος αλλά και της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, καθώς εξομαλύνονται και οι συνθήκες στις αγορές δημοσίου χρέους. Ωστόσο, αρκετές οικονομίες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προβλήματα στον τομέα της τραπεζικής χρηματοδότησης (ο ρυθμός μεταβολής της πιστωτικής επέκτασης στη ΖτΕ εξακολουθεί να είναι αρνητικός), σχετικά υψηλή αβεβαιότητα όσον αφορά τη δυνατότητα ικανοποιητικής ανάκαμψης των οικονομιών και μείωσης της ανεργίας και ελλιπή αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων λόγω των δραστικών προγραμμάτων δημοσιονομικής εξυγίανσης και διαρθρωτικών αλλαγών που εφαρμόζουν. Η δημοσιονομική προσαρμογή αναμένεται να συνεχισθεί στις περισσότερες οικονομίες της ΖτΕ, αν και με λιγότερο έντονο ρυθμό.

Ευνοϊκή εξέλιξη αποτελεί το γεγονός ότι η ανάκτηση της ανταγωνιστικότητας στις χώρες της περιφέρειας έχει οδηγήσει σε ενίσχυση του εξαγωγικού τους τομέα, ο οποίος στηρίζει την ανάπτυξη, παρά την ανατιμητική τάση του ευρώ που παρατηρείται τελευταία και το γεγονός ότι η ανάπτυξης στις αναπτυσσόμενες οικονομίες μάλλον επιβραδύνεται ουσιαστικά. Αντίθετα, η εγχώρια ζήτηση στις περισσότερες χώρες της ΖτΕ παραμένει αδύναμη, κατάσταση η οποία επιδεινώνεται από το γεγονός ότι οι πλεονασματικές χώρες όπως η Γερμανία δεν αποδέχονται μια πολιτική ενίσχυσης της κατανάλωσης, π.χ. μέσω μιας μεγαλύτερης αύξησης των μισθολογικών αμοιβών, ή, γενικότερα, χαλάρωσης της πολιτικής περιορισμού της εγχώριας ζήτησης στην οικονομία τους, πράγμα που ασφαλώς δεν μπορεί να γίνει στις χώρες με μεγάλα ακόμη δημοσιονομικά ελλείμματα και υψηλό δημόσιο χρέος.

Από την άλλη πλευρά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσιάζεται ιδιαίτερως αισιόδοξη για την ανάπτυξη στις ΗΠΑ, παρά το ότι αναγνωρίζει ότι η αύξηση του ΑΕΠ ενδέχεται να περιοριστεί στο 1,6%

το 2013. Εκτιμάται ότι η ανάπτυξη στην οικονομία των ΗΠΑ θα επιταχυνθεί στο 2,6% το 2014 και 3,1% το 2015. Μάλιστα, η Επιτροπή εκτιμά ότι το πρόσφατο πρόβλημα που δημιουργήθηκε με το κλείσιμο των δημόσιων υπηρεσιών και την ασυμφωνία για την ανάγκη αύξησης του ανώτατου ορίου δημοσίου χρέους δεν θα έχουν σημαντικές αρνητικές συνέπειες στην οικονομία των ΗΠΑ, εκτός του ότι συνέβαλαν πιθανότατα στην μικρότερη αύξηση του ΑΕΠ το 2013 (κατά περίπου 0,2 π.μ.).

Για την Ιαπωνία η Επιτροπή εκτιμά ότι η πολιτική επεκτατικής νομισματικής και ελαφρά περιοριστικής δημοσιονομικής πολιτικής ενισχύει την προσπάθεια μεγαλύτερης αύξησης του ΑΕΠ το 2013 (+2,1%) και το 2014 (+2,0%), αλλά η ανάπτυξη θα επιβραδυνθεί αισθητά το 2015 (+1,3%) παρά το ότι το έτος αυτό η ανάπτυξη στις ΗΠΑ θα ανέλθει στο +3,1%.

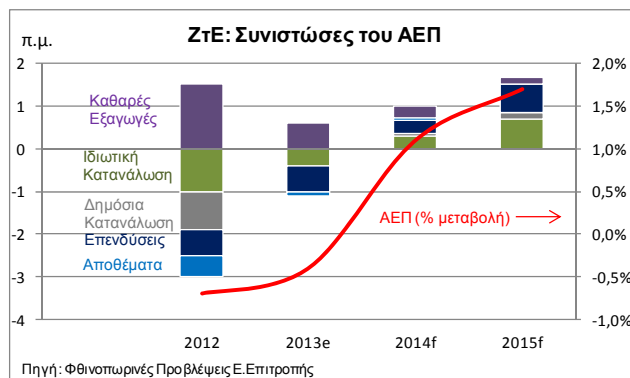
Γενικά, η συμβολή των αναπτυσσόμενων οικονομιών στο παγκόσμιο ΑΕΠ φαίνεται ότι επιταχύνεται το 2013, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε αντίθεση με ότι συνέβαινε τα προηγούμενα έτη. Μάλιστα, το 2^ο 3μνο 2013 αυτές οι χώρες αποτελούσαν τα 2/3 του παγκόσμιου ΑΕΠ. Με αυτά τα δεδομένα, η **Ε. Επιτροπή προβλέπει αύξηση του παγκόσμιου ΑΕΠ κατά 3,2% το 2013 και κατά 4,0% το 2014, από 3,3% το 2012. Επιπλέον, οι πρόσφατες γεωπολιτικές αναταραχές οδήγησαν σε αύξηση στην τιμή του Brent στα \$ 116/βαρέλι στις αρχές Σεπ.2013, ενώ από τότε υποχώρησε στα \$ 108/βαρέλι και αναμένεται να παραμείνει σε αυτό το επίπεδο το 2013 και να μειωθεί στα \$ 105,8/βαρέλι το 2014 και περαιτέρω στα \$ 99,7/βαρέλι το 2015. Ο πληθωρισμός της παγκόσμιας οικονομίας αναμένεται να διαμορφωθεί κάτω του 2% (στις αναπτυσσόμενες χώρες θα διαμορφωθεί περί το 6%).**

Η Ε. Επιτροπή αναγνωρίζει ότι οι παρεμβατικές πολιτικές ενίσχυσης των οικονομιών και του Ευρωπαϊκού χρηματοοικονομικού συστήματος από την ΕΚΤ, η οποία προχώρησε και σε μείωση των επιτοκίων παρέμβασής της στο 0,5% (ιστορικά χαμηλό επίπεδο) κατά τη συνεδρίαση του ΔΣ της την 2^η Μαΐου 2013, συμβάλλει στην σταθεροποίηση των χρηματοοικονομικών αγορών και των οικονομιών της ΖτΕ στους τελευταίους μήνες. Παρά την σαφή βελτίωση των συνθηκών του τραπεζικού δανεισμού, τους τελευταίους μήνες η πιστωτική επέκταση μειώθηκε περαιτέρω, όπως προαναφέρθηκε, και αυτό συνέβη περισσότερο στον τομέα της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων, ενώ παρατηρούνται έντονες διαφορές στα επιτόκια χορηγήσεων κυρίως των επιχειρήσεων στις διάφορες χώρες μέλη της ΖτΕ.

Ειδικότερα, η ΖτΕ εξήλθε από την ύφεση ήδη από το 2^ο 3μηνο 2013, ωστόσο η έντονη πτώση του ΑΕΠ ειδικά προς το τέλος του 2012 δεν επιτρέπει την ανάκαμψη της οικονομίας για το 2013 ως σύνολο. Ως εκ τούτου, το ΑΕΠ θα συνεχίσει να μειώνεται κατά -0,4% το 2013, από -0,7% το 2012, ενώ το 2014 το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 1,1% και κατά 1,7% το 2015. Η Ελλάδα, η Κύπρος, η Πορτογαλία και η Ολλανδία θα σημειώσουν μείωση του ΑΕΠ το 2013, ενώ το 2014, αναμένεται όλες οι οικονομίες να αναπτυχθούν, εκτός της Κύπρου.

Στη ΖτΕ, η εγχώρια τελική ζήτηση αναμένεται να αυξηθεί σταδιακά και να συμβάλει θετικά στο ΑΕΠ, όσο βελτιώνονται και οι δείκτες επιχειρηματικού κλίματος και ενισχύεται η εμπιστοσύνη των καταναλωτών, ενώ και οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις φθάνουν στο τέλος. Ο χαμηλός πληθωρισμός θα αυξήσει την καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών αλλά και τις επιχειρήσεις να προβούν σε νέες επενδύσεις. Έτσι, το 2013, εγχώρια τελική ζήτηση θα έχει αρνητική συμβολή στο ΑΕΠ κατά -1,0 π.μ. (2012: -1,0 π.μ.), και θετική συμβολή κατά +0,8 π.μ. το 2014 και κατά +1,25 π.μ. το 2015. Ο εξαγωγικός τομέας θα έχει θετική συμβολή κατά +0,3 π.μ. το 2014 και κατά +0,15 π.μ. το 2015, από +1,6 π.μ. το 2013.

Ειδικότερα, οι **επενδύσεις** αυξήθηκαν κατά +0,2% σε 3μηναία βάση το 2^ο 3μηνο 2013, μετά από δύο συνεχή έτη μείωσης. Η βελτίωση προήλθε από την ανάκαμψη των επενδύσεων μηχανολογικού εξοπλισμού, ενώ οι επενδύσεις σε κατοικίες συνεχίζουν να μειώνονται. Έτσι, η Ε. Επιτροπή προβλέπει τώρα πτώση των επενδύσεων στη ΖτΕ κατά -3,3% το 2013, από -4,0% το 2012 και αύξηση κατά 1,9% το 2014 και 2,9% το 2015.

Η ιδιωτική κατανάλωση επίσης αυξήθηκε σε 3μηναία βάση το 2^ο 3μηνο 2013 (για πρώτη φορά από το 3^ο 3μηνο 2011), ενώ και το 2013 ως σύνολο αναμένεται να μειωθεί κατά -0,7%, από -1,4% το 2012. Αυτό θα συμβεί λόγω της μείωσης της απασχόλησης (2012: -0,8%, 2013: -0,9%, 2014: +0,2%), της συμπίεσης των πραγματικών μισθών και της αύξησης της φορολογίας. Ωστόσο, το 2^ο 6μηνο 2013 οι λιανικές πωλήσεις αλλά και οι δείκτες εμπιστοσύνης σηματοδοτούν αύξηση της κατανάλωσης, η οποία θα συνεχισθεί το 2014, καθώς θα αυξάνεται και το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών με την σταδιακή βελτίωση και τελική σταθεροποίηση και της αγοράς εργασίας.

Προς το παρόν, η διατήρηση του ποσοστού ανεργίας στο 12,2% ακόμη και τον Σεπτέμβριο του 2013 παραμένει σημαντικό πρόβλημα για τη ΖτΕ και ιδιαίτερα για τις χώρες της περιφέρειας. Μάλιστα, η ανεργία αναμένεται να παραμείνει σε υψηλά επίπεδα και το 2014, προτού υποχωρήσει ελαφρά στο 11,8% το 2015. Αξιοσημείωτη είναι η εκτιμώμενη αύξηση του ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα και στην Ισπανία στο 27,0% και στο 26,6% το 2013. Ανησυχητική είναι δε η αύξηση του ποσοστού των

μακροχρόνιων ανέργων αλλά και της ανεργίας των νέων σε όλη την ΖτΕ, η οποία αν δεν αντιμετωπισθεί έγκαιρα υπάρχει ο κίνδυνος εμφάνισης αυξημένης διαρθρωτικής (δύσκολα να αντιμετωπιστεί) ανεργίας.

Οι πληθωριστικές πιέσεις έχουν περιορισθεί σημαντικά λόγω της μείωσης της τιμής της ενέργειας αλλά και της ανατίμησης του ευρώ, και συνεπώς ο εναρμονισμένος πληθωρισμός της ΖτΕ προβλέπεται να περιοριστεί στο 1,5% το 2013 (ήδη μειώθηκε στο 0,7% τον οκτ.2013) και το 2014, και να μειωθεί περαιτέρω στο 1,4% το 2015. Η Ελλάδα εμφανίζει αρνητικό πληθωρισμό στο -0,8% το 2013, και -0,4% το 2014, ενώ ο πληθωρισμός στην Πορτογαλία θα διατηρηθεί στο 0,6% το 2013 και 1,0% το 2014.

Είναι αξιοσημείωτο ότι η Επιτροπή εκτιμά την ανατίμηση της σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας (NEER) του Ευρώ για το σύνολο της ΖτΕ, έναντι μιας ομάδας βιομηχανοποιημένων χωρών, αναμένεται να ανατιμηθεί κατά 5,9% το 2013 και κατά 1,6% το 2014, μετά την υποτίμησή της το 2012 κατά -4,4%. **Ωστόσο, η NEER του Ευρώ για την Ελλάδα αναμένεται να ανατιμηθεί μόνο κατά 2,1% το 2013 και κατά 0,8% το 2014, μετά την μικρή υποτίμησή της κατά -1,4% το 2012.**

Όσον αφορά στην δημοσιονομική κατάσταση, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης μειώνεται συνεχώς, στο 3,1% του ΑΕΠ το 2013 και 2,5% του ΑΕΠ το 2014, από 3,7% του ΑΕΠ το 2012. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι η Γερμανία κατάφερε να ισοσκελίσει τον Προϋπολογισμό (έλλειμμα 0% ως ποσοστό του ΑΕΠ) το 2013, ενώ το 2014 προβλέπεται μικρό πλεόνασμα του 0,1% του ΑΕΠ. Η Ελλάδα, λόγω της έντονης δημοσιονομικής προσαρμογής μέχρι το 2015, θα καταφέρει να μειώσει το έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ στο 1,1%, επίπεδο αρκετά χαμηλότερο από χώρες όπως η Ιταλία, η Πορτογαλία και η Ιρλανδία.

	Έλλειμμα (ως % του ΑΕΠ)			Χρέος (ως % του ΑΕΠ)		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
ΖτΕ	-3,1	-2,5	-2,4	95,5	95,9	95,4
Γερμανία	0,0	0,1	0,2	79,6	77,1	74,1
Γαλλία	-4,1	-3,8	-3,7	93,5	95,3	96,0
Ιταλία	-3,0	-2,7	-2,5	133,0	134,0	133,1
Ισπανία	-6,8	-5,9	-6,6	94,8	99,9	104,3
Ιρλανδία	-7,4	-5,0	-3,0	124,4	120,8	119,1
Ελλάδα	-4,0	-2,0	-1,1	176,2	175,9	170,9
Πορτογαλία	-5,9	-4,0	-2,5	127,8	126,7	125,7
Ολλανδία	-3,3	-3,3	-3,0	74,8	76,4	76,9
Ην. Βασίλειο	-6,6	-5,3	-4,3	94,3	96,9	98,6
ΗΠΑ	-6,4	-5,7	-4,9	104,7	105,2	103,8
Ιαπωνία	-9,6	-7,2	-5,8	243,4	242,0	242,6

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Τέλος, η χαμηλή ανάπτυξη στη ΖτΕ οδηγεί σε αύξηση στο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ, στο 95,5% το 2014 και 95,7% το 2014, πριν υποχωρήσει στο 95,4% το 2015, καθώς θα αυξάνεται και το πρωτογενές πλεόνασμα και θα βελτιώνονται περαιτέρω οι οικονομικές συνθήκες.

ΗΠΑ: Σύμφωνα με τα **πρακτικά της τελευταίας συνεδρίασης της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής (FOMC)**, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (FED)

δεν θα αλλάξει προς το παρόν τη νομισματική πολιτική της, καθώς αναμένει πιο εμφανή σημάδια ανάκαμψης της οικονομίας. Αποφασίσθηκε να συνεχίσει το πρόγραμμα αγοράς κρατικών ομολόγων ύψους \$ 85 δισ. μηνιαίως και το εύρος διακύμανσης του βασικού της επιτοκίου διατηρείται στο 0-0,25%. Τέλος, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Επιτροπής, η οικονομία των ΗΠΑ θα συνεχίσει να αναπτύσσεται με μέτριο ρυθμό τους επόμενους μήνες. Η αγορά εργασίας παρουσιάζει σημάδια βελτίωσης, ωστόσο το ποσοστό ανεργίας παραμένει σε σχετικά υψηλό επίπεδο, ενώ ο πληθωρισμός διατηρείται για αρκετούς μήνες κάτω από το επίπεδο-στόχο του 2,0% (γεγονός που μπορεί να εγκυμονεί κινδύνους για την οικονομική δραστηριότητα). Ωστόσο αναμένεται ότι μεσοπρόθεσμα θα διαμορφωθεί πιο κοντά στο επίπεδο-στόχο του 2,0%.

Σύμφωνα με την **Έκθεση των φθινοπωρινών προβλέψεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**, ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης για τις ΗΠΑ, αναθεωρήθηκε προς τα κάτω για το 2013, σε 1,6% (από 1,9% σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις), ενώ για το 2014 και 2015 εκτιμάται σε 2,6% και 3,1% αντίστοιχα. Η αναθεώρηση προς τα κάτω αποδίδεται στον χαμηλότερο ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης το 1ο δμηνο 2013 και στην εγχώρια πολιτική κρίση που προκλήθηκε από τη διαφωνία των δύο κομμάτων για τη διαχείριση του δημοσιονομικού χρέους και η οποία οδήγησε στο κλείσιμο της κυβέρνησης τον προηγούμενο μήνα. Επίσης, ο ετήσιος πληθωρισμός, με βάση το δείκτη καταναλωτή, για το 2013 εκτιμάται σε 1,5% ενώ οι προβλέψεις για το 2014 και 2015 διαμορφώνονται σε 1,9% και 2,1%. Τέλος, η εκτίμηση για το ποσοστό ανεργίας εκτιμάται σε 7,5% για το 2013, ενώ για το 2014 και 2015 το ποσοστό μειώνεται σε 6,9% και 6,5% αντίστοιχα.

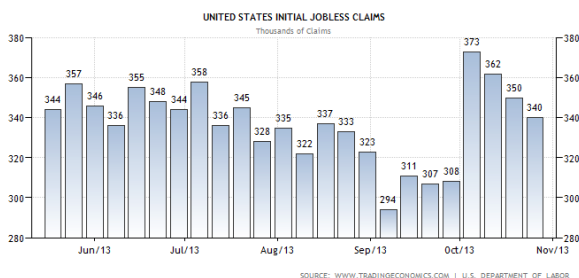
Μικτή είναι η εικόνα της εγχώριας οικονομίας την τελευταία εβδομάδα, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία. Πιο συγκεκριμένα:

Υποχώρηση των πληθωριστικών πιέσεων, αντανάκλα η μείωση του πληθωρισμού με βάση το ΔΤΚ στο 1,2% τον Σεπτ.2013, από 1,5% τον Αύγ.2013, ενώ αντίστοιχα ο **δομικός πληθωρισμός** (εξαιρουμένων των τροφίμων και της ενέργειας) υποχώρησε στο 1,7% από 1,8%. Οι μεγαλύτερες μηνιαίες αυξήσεις τιμών σημειώθηκαν στον κλάδο του οικιακού ανεφοδιασμού (0,7%), στα αεροπορικά εισιτήρια (0,5%), στον τομέα των υπηρεσιών (0,3%), στη στέγαση (0,3%), στην υγεία (0,3%), στα μεταφορικά μέσα (0,4%), ενώ η αύξηση της βενζίνης διαμορφώθηκε στο 0,8%. Αντίθετα, στον κλάδο της ένδυσης σημειώθηκε μηνιαία μείωση κατά -0,5%

Στον τομέα των καταναλωτών, ο **δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης του Conference Board**, μειώθηκε στο 71,2 τον Οκτ.2013, έναντι 80,2 τον Σεπτ.2013 και 81,8 τον Αύγ.2013. Ο δείκτης ακολούθησε την πτωτική πορεία και του αντίστοιχου δείκτη Thomson Reuters/University of Michigan την προηγούμενη εβδομάδα.

Θετική ήταν η εικόνα στον τομέα της παραγωγής, καθώς ο δείκτης υπευθύνων προμηθειών **Chicago PMI** διαμορφώθηκε σε αισθητά υψηλότερο επίπεδο τον Οκτ.2013 και συγκεκριμένα στο 65,9, έναντι 55,7 τον Σεπτ.2013 και 53,0 τον Αύγ.2013. Επίσης, ο σχετικός δείκτης **ISM manufacturing** αυξήθηκε στο 56,4 τον Οκτ.2013 από 56,2 τον Σεπτ.2013 και 55,7 τον Αύγ.2013. Τέλος, ο δείκτης **ISM non-manufacturing** αυξήθηκε στο 55.4 τον Οκτ.2013 από 54.4 τον Σεπτ.2013 και 58.6 τον Αύγ.2013. Από τη θετική πορεία των παραπάνω δεικτών, συνάγεται το συμπέρασμα ότι το κλείσιμο του κρατικού τομέα δεν επηρέασε την παραγωγή και τους σχετικούς δείκτες και ως εκ τούτου αναμένεται βελτίωση αυτών το Νοέμβριο. Μάλιστα, οι **εργοστασιακές παραγγελίες** αυξήθηκαν κατά 1,7% σε μηνιαία βάση το Σεπτ.2013, έναντι μείωσης κατά -0,1% τον Αύγ.2013 και -2,8% τον Ιούλ.2013.

Στην αγορά εργασίας συνεχίζονται τα σημάδια ανάκαμψης, καθώς οι **εβδομαδιαίες αιτήσεις για εγγραφή στα ταμεία ανεργίας** υποχώρησαν κατά 10.000 την εβδομάδα έως 26.10.2013 στις 340.000, ενώ η αγορά ανέμενε πτώση στις 335.000. Ο κινητός μέσος όρος 4 εβδομάδων κατέγραψε αύξηση κατά 8.000 στις 356.250.

ΖΤΕ: Ο δείκτης **PMI** στη μεταποίηση στη ΖΤΕ κατέγραψε οριακή άνοδο στο 51,3 τον Οκτ.2013, από 51,1 τον Σεπ.2013, λόγω κυρίως ανόδου του υποδείκτη των νέων παραγγελιών για 4ο συνεχή μήνα. Ο υποδείκτης της παραγωγής επίσης βελτιώθηκε στο 52,9 τον Οκτ.2013, από 52,2 τον Σεπ.2013. Η πώση στις νέες παραγγελίες, αλλά και του υποδείκτη της απασχόλησης σηματοδοτεί μείωση της παραγωγής και το 4^ο 3μηνο 2013. Επιπλέον, η καταναλωτική δαπάνη σε προϊόντα μεταποίησης μειώθηκε κατά -0,2% σε μηνιαία βάση τον Σεπ.2013, όπως και τον Αύγ.2013. Μετά την μεγαλύτερη της αναμενομένης αύξηση του ΑΕΠ κατά 0,5% σε 3μηναία βάση το 2^ο 3μηνο 2013, το ΑΕΠ προβλέπεται να μείνει αμετάβλητο το 3^ο 3μηνο 2013, ενώ δεν φαίνονται σημάδια ανάκαμψης της οικονομίας για το 4^ο 3μηνο 2013.

Στην αγορά εργασίας αντιστράφηκε η ελαφρά θετική εικόνα που είχε δημιουργηθεί τον Ιούλ.-Αύγ.2013, καθώς τον Σεπ.2013 η κατάσταση επιδεινώθηκε, με το ποσοστό ανεργίας να παραμένει σε πολύ υψηλό επίπεδο το οποίο δεν είναι βιώσιμο. Ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε κατά 60 χιλ. σε μηνιαία βάση τον Σεπ.2013, ενώ συγκριτικά με τον Σεπ.2013 ο αριθμός αυξήθηκε κατά 996 χιλ.

Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών (PMI) στην Μεταποίηση				
	Οκτ.2013	Σεπ.2013	Αύγ.2013	Ιούλ.2013
ΖΤΕ	51,3	51,1	51,4	50,3
Γερμανία	51,7	51,1	51,8	50,7
Γαλλία	49,1	49,8	49,7	49,7
Ιταλία	50,7	50,8	51,3	50,4
Ισπανία	50,9	50,7	51,1	49,8

Πηγή: Reuters

Συνολικά, ο αριθμός των ανέργων διαμορφώνεται στα 19,447 εκατ. άτομα, με το ποσοστό ανεργίας να παραμένει στο 12,2% τον Σεπ.2013, όπως και τον Αύγ.2013. Σημειώνεται ότι στις ΗΠΑ το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε στο 7,2% τον Σεπ.2013. Στην Ευρώπη, όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα, το ποσοστό ανεργίας παραμένει χαμηλό, ή ακόμα και μειώνεται, σε χώρες όπως η Γερμανία και η Αυστρία. Αντίθετα, στη Γαλλία, το ποσοστό ανήλθε στο 11,1% τον Σεπ.2013, ενώ στις χώρες της περιφέρειας και ιδιαίτερα στην Ισπανία και την Ελλάδα, το ποσοστό ανεργίας διαμορφώνεται στο 27,6% και 26,6% αντίστοιχα. Ωστόσο, στην Πορτογαλία παρατηρείται τους τελευταίους μήνες τάση βελτίωσης των συνθηκών στην αγορά εργασίας, καθώς ο αριθμός των ανέργων μειώθηκε κατά 9 χιλ. τον Σεπ.2013 στις 864 χιλ.

Ποσοστό ανεργίας στη ΖΤΕ και σε επιλεγμένες οικονομίες				
	Σεπ.2013	Αύγ.2013	Ιούλ.2013	Ιούν.2013
ΖΤΕ	12,2	12,2	12,1	12,1
Γερμανία	5,2	5,3	5,2	5,3
Γαλλία	11,1	11,0	11,0	11,0
Ιταλία	12,5	12,4	12,1	12,1
Ισπανία	26,6	26,6	26,5	26,4
Ιρλανδία	13,6	13,6	13,7	13,8
Πορτογαλία	16,3	16,5	16,5	16,7
Ολλανδία	7,0	7,0	7,0	6,8
Αυστρία	4,9	4,9	4,8	4,7

Πηγή: Eurostat

Στη Γερμανία ειδικότερα, αν και σύμφωνα με την μέτρηση της Eurostat, το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε στο 5,2%, σύμφωνα με τα στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας της Γερμανίας, ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε κατά +2 χιλ. σε μηνιαία βάση τον Οκτ.2013, από +24 χιλ. τον Σεπ.2013, με αποτέλεσμα ο αριθμός να ανέλθει συνολικά στα 2,973 εκατ. (υψηλότερο επίπεδο από τον Ιούν.2011), αν και το ποσοστό ανεργίας παρέμεινε στο 6,9% τον Οκτ.2013.

Ο πληθωρισμός, σύμφωνα με την πρώτη εκτίμηση της Eurostat, υποχώρησε αναπάντεχα σε χαμηλό επίπεδο 4 ετών, στο 0,7% τον Οκτ.2013, από 1,1% τον Σεπ.2013 και 2,5% τον Οκτ.2012. Η μεγάλη υποχώρηση του πληθωρισμού οφείλεται στη μείωση της τιμής της ενέργειας κατά -1,7% σε ετήσια βάση τον Οκτ.2013 (από -0,9% τον Σεπ.2013), η οποία εν μέρει εξηγείται από την ανατίμηση του ευρώ. Ο δομικός πληθωρισμός επίσης υποχώρησε στο 0,8% τον Οκτ.2013, από 1,0% τον Σεπ.2013. Η ανάλυση του

πληθωρισμού για τις χώρες που απαρτίζουν την ΖΤΕ δεν είναι ακόμα διαθέσιμη. Τα μόνα στοιχεία που έχουν δημοσιευθεί είναι της Γερμανίας όπου ο πληθωρισμός επίσης μειώθηκε στο 1,2% τον Οκτ.2013, από 1,4% τον Σεπ.2013. Εν γένει, ο χαμηλός πληθωρισμός μπορεί να έχει θετικές συνέπειες κυρίως για την ιδιωτική κατανάλωση, ωστόσο η αντίστοιχη κατάσταση το 2009 δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Στην τρέχουσα περίοδο παρά το χαμηλό επίπεδο του πληθωρισμού (κάτω του 2,0% ήδη από τον Φεβ.2013) η ιδιωτική κατανάλωση μειώθηκε κατά -0,3% σε ετήσια βάση το 2^ο 3μηνο 2013, από -0,8% το 1^ο 3μηνο 2013. Είναι φανερό ότι η αυστηρή δημοσιονομική πολιτική που εφαρμόζουν οι περισσότερες χώρες στη ΖΤΕ, και η πολιτική εσωτερικής υποτίμησης, μέσω της μείωσης των πραγματικών μισθών στις χώρες της περιφέρειας, αλλά και η απροθυμία των χωρών της Κεντρικής Ευρώπης και κυρίως της Γερμανίας για τόνωση της εγχώριας ζήτησης, οδηγεί στην μείωση του πληθωρισμού. Εάν συνεχισθεί η ισχυρή ανάπτυξη της οικονομίας της ΖΤΕ και δεν ληφθούν μέτρα ενδυνάμωσης της οικονομίας (κυρίως νομισματικού χαρακτήρα) είναι πιθανό η ΖΤΕ να οδηγηθεί σε μια παρατεταμένη περίοδο αποπληθωρισμού, όπως συνέβη και στην Ιαπωνία.

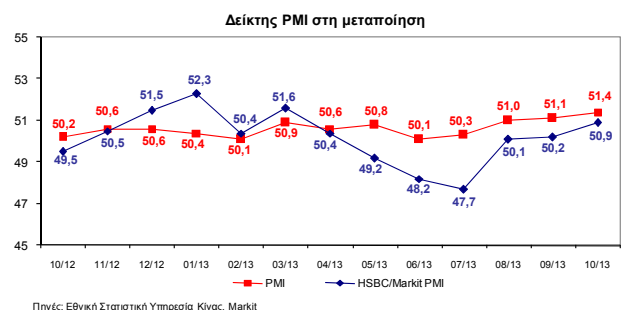
ΕΚΤ: Στην τελευταία έκθεση της ΕΚΤ για τις συνθήκες δανειοδότησης (Bank Lending Survey) για το 3^ο 3μηνο 2013, επιβεβαιώνεται μια σαφή τάση αποκλιμάκωσης των αυστηρών κριτηρίων που επέβαλαν μέχρι τώρα οι τράπεζες προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις. Δηλαδή σταδιακά οι τράπεζες φαίνονται λιγότερο διστακτικές να δανείσουν τον ιδιωτικό τομέα, καθώς φαίνεται ότι εξομαλύνονται οι χρηματοπιστωτικές συνθήκες και αποκαθίσταται το πρόβλημα ρευστότητας των τραπεζών τόσο στις χώρες την Κεντρικής Ευρώπης αλλά και στην περιφέρεια. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την έκθεση, το 3^ο 3μηνο 2013 μόλις το 5% των τραπεζών από αυτές που συμμετείχαν στην έρευνα δήλωσαν ότι εφάρμοσαν αυστηρότερα κριτήρια δανεισμού στις επιχειρήσεις, από 7% το 2^ο 3μηνο 2013. Για τα στεγαστικά δάνεια, ο αριθμός αυτός υποχώρησε στο 3%, από 7%, ενώ για τα καταναλωτικά ο αριθμός αυξήθηκε οριακά στο 1,0% (από μείωση κατά -2,0% του αριθμού των τραπεζών που είχε παρατηρηθεί το 2^ο 3μηνο 2013) για την συγκεκριμένη κατηγορία δανείων.

Όσον αφορά στις προοπτικές για το 4^ο 3μηνο 2013, οι τράπεζες εκτιμάται ότι θα χαλαρώσουν σημαντικά τα κριτήρια δανειοδότησης προς τον ιδιωτικό τομέα, τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και τα νοικοκυριά, για πρώτη φορά από το 4^ο 3μηνο 2010. Παρ' όλα αυτά, η ζήτηση για δανεισμό από τον ιδιωτικό τομέα συνεχίζει να μειώνεται, καθώς η χρηματοδότηση προς τον ιδιωτικό τομέα μειώθηκε κατά -1,9% σε ετήσια βάση τον Σεπ.2013, από -2,0% τον Αύγ.2013. Συνολικά το 3^ο 3μηνο 2013, η ζήτηση επιχειρηματικών δανείων υποχώρησε κατά -12,0%, από -18,0% το 2^ο 3μηνο 2013, ενώ αύξηση σημειώθηκε στα στεγαστικά δάνεια κατά 5,0% (για πρώτη φορά από το 4^ο 3μηνο 2010), από -2,0% το

2^ο 3μηνο 2013. Ωστόσο, μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών αναμένεται να δώσουν τα νέα stress tests που θα πραγματοποιηθούν το 2014, προτού υιοθετηθεί οριστικά ο μηχανισμός ESM.

Από την άλλη πλευρά, τα νέα στοιχεία που ανακοινώθηκαν και δείχνουν σημαντική υποχώρηση του πληθωρισμού στο 0,7% τον Οκτ.2013, πολύ χαμηλότερα από τον στόχο του 2,0% που έχει θέσει η ΕΚΤ για τον πληθωρισμό, σε συνδυασμό με την ανατιμητική τάση του ευρώ που παρατηρείται το τελευταίο διάστημα (+5,6% από τις 9.7.2013 μέχρι σήμερα) και το γεγονός ότι η ανάκαμψη της οικονομίας παραμένει εύθραυστη, οδήγησε τελικά της ΕΚΤ σε μείωση του επιτοκίου παρέμβασης. Οι επενδυτές εκτιμούσαν με σχετική βεβαιότητα ένα τέτοιο ενδεχόμενο, εξέλιξη που αποτυπώνεται στην πτώση που κατέγραψαν οι αποδόσεις στα 2ετή γερμανικά ομόλογα (τα οποία επηρεάζονται περισσότερο από τις προσδοκίες για τις μελλοντικές κινήσεις του βασικού επιτοκίου) κατά -9,8% στο 0,101% στις 4.11, από 0,112% στις 31.10.

Κίνα: Ο δείκτης PMI στη μεταποίηση αυξήθηκε τον Οκτ. 2013 για 4ο συνεχή μήνα και ανήλθε σε 51,4, ήτοι το υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 18 μηνών, από 51,1 τον Σεπτ. 2013, υπερβαίνοντας οριακά τις προβλέψεις των αναλυτών. Η αύξηση προήλθε κυρίως από τον υποδείκτη που αφορά την παραγωγή ο οποίος ανήλθε σε 54,4 από 52,9 τον Σεπτ. 2013. Υποχώρηση σημείωσε ο υποδείκτης που αφορά τις νέες παραγγελίες σε 52,5 από 52,8 τον Σεπτ. 2013, ενώ ο υποδείκτης των νέων εξαγωγικών παραγγελιών υποχώρησε σε 50,4 από 50,7 τον Σεπτ. 2013. Όσον αφορά τους υποδείκτες ως προς το μέγεθος των επιχειρήσεων, αύξηση παρουσίασαν οι υποδείκτες που αφορούν τις μεγάλες επιχειρήσεις, οι οποίες ελέγχονται κυρίως από το δημόσιο, σε 52,3 από 52,1 τον Σεπτ. 2013 και τις μεσαίες επιχειρήσεις σε 50,2 από 49,7 τον Σεπτ. 2013, ενώ τέλος, ο υποδείκτης που αφορά τις μικρές επιχειρήσεις υποχώρησε στο 48,5, το χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 5 μηνών, από 48,8 τον Σεπτ. 2013.

Ο δείκτης PMI στη μεταποίηση που καταρτίζεται από την HSBC/Markit, σύμφωνα με την τελική μέτρηση, αυξήθηκε τον Οκτ. 2013 σε 50,9, το υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 7 μηνών, από 50,2 τον Σεπτ. 2013. Αύξηση κατέγραψε ο υποδείκτης παραγωγής με αποτέλεσμα να ανέλθει στο 51,1 από 50,2 τον Σεπτ. 2013, καθώς και ο υποδείκτης νέων

εξαγωγικών παραγγελιών ο οποίος διαμορφώθηκε σε 51,3 από 50,7 τον Σεπτ. 2013.

Οι δείκτες PMI στη μεταποίηση δεν δίνουν μία σαφή εικόνα για την εξέλιξη του ρυθμού ανόδου της βιομηχανικής παραγωγής καθώς οι νέες παραγγελίες και οι νέες εξαγωγικές παραγγελίες παρουσίασαν υποχώρηση στον επίσημο δείκτη PMI και άνοδο στο δείκτη HSBC/Markit.

Είναι σαφές από την πορεία του επίσημου δείκτη PMI στη μεταποίηση ότι από την αρχή του έτους καταγράφεται μια οριακή βελτίωση στη μεταποίηση η οποία ενδέχεται να αντικατοπτριστεί με έναν υψηλότερο ρυθμό ανόδου του ΑΕΠ το 2013 συγκριτικά με τον προηγούμενο έτος, καθώς η μεταποίηση συμβάλει κατά 45% στο συνολικό ΑΕΠ.

Ιαπωνία: Η Τσιαπωνίας ανακοίνωσε την απόφασή της να διατηρήσει αμετάβλητες τις αρχές της τρέχουσας νομισματικής της πολιτικής, καθώς και τις προβλέψεις της για το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ και του πληθωρισμού, μετά την απόφαση για αύξηση του φόρου κατανάλωσης από τον Απρ. 2014. Συγκεκριμένα, θα συνεχίσει να ενισχύει τη νομισματική βάση με ¥ 60-70 τρις ετησίως, κυρίως μέσω αγοράς ιαπωνικών κρατικών ομολόγων, για όσο διάστημα χρειαστεί μέχρι να επιτευχθεί ο στόχος για πληθωρισμό στο 2,0%. Επίσης, η πρόβλεψη για το ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ βελτιώθηκε για το 2014, στο 1,5%, από 1,3% που ήταν η προηγούμενη πρόβλεψη τον Ιούλ. 2013, ενώ για το 2015 διατηρήθηκε στο 1,5%, αντανακλώντας την επίδραση των πρόσφατα εξαγγελθέντων δημοσιονομικών μέτρων από την κυβέρνηση. Η πρόβλεψη για τον πληθωρισμό, εξαιρουμένης της επίδρασης του φόρου κατανάλωσης, διατηρήθηκε για το 2014 στο 1,3% και για το 2015 στο 1,9%, κάτω από τον στόχο του 2,0%.

Η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε τον Σεπτ. 2013 κατά 1,5% σε μηνιαία βάση, μετά από υποχώρηση κατά -0,9% σε μηνιαία βάση τον Αύγ. 2013. Η αύξηση ήταν υποδεέστερη από τις προβλέψεις των αναλυτών και των επιχειρήσεων. Το 3ο 3μηνο 2013 η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε κατά 1,8% σε τριμηνιαία βάση, έναντι 1,5% σε τριμηνιαία βάση το 2ο 3μηνο 2013. Οι επιχειρήσεις προβλέπουν αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής τον Οκτ. 2013 κατά 4,7% σε μηνιαία βάση και μείωσή της το Νοέμ. 2013 κατά -1,2%. Γενικά, η αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής δείχνει επιτάχυνση της αύξησης του ΑΕΠ στο 3ο 3μηνο 2013.

Προς την ίδια κατεύθυνση δείχνει και δείκτης PMI στη μεταποίηση που αυξήθηκε περαιτέρω τον Οκτ. 2013 σε 54,2 (στο υψηλότερο επίπεδο της τελευταίας 3ετίας), από 52,5 τον Σεπτ. 2013 και υπερέβη τις προβλέψεις των αναλυτών. Ο υποδείκτης που αφορά την παραγωγή κατέγραψε σημαντική άνοδο σε 57,7 από 53,8. Άνοδο σημείωσε και ο υποδείκτης που αφορά τις νέες παραγγελίες σε 56,7 από 55,5 λόγω της αυξήσεως της εσωτερικής ζήτησεως. Παράλληλα, ο υποδείκτης που αφορά την απασχόληση διατηρήθηκε στο 50,2, παρά την

επιτάχυνση της αύξησης της απασχόλησης στη μεταποίηση το τελευταίο έτος. Η αύξηση του δείκτη PMI δείχνει ότι η βιομηχανική παραγωγή θα αυξηθεί περαιτέρω στους επόμενους μήνες.

Οι μικτές αποδοχές αυξήθηκαν οριακά κατά 0,1% σε ετήσια βάση τον Σεπτ.2013, έναντι υποχώρησης κατά -0,9% σε ετήσια βάση τον Αύγ.2013 λόγω κυρίως της αύξησης των έκτακτων αποδοχών (bonus), καθώς οι τακτικές αποδοχές υποχώρησαν. Οι πραγματικές αποδοχές συνέχισαν να μειώνονται κατά -1,2% σε ετήσια βάση τον Σεπτ.2013, έναντι πτώσης κατά -1,6% τον Αύγ.2013, καθώς επηρεάζονται από τον υψηλότερο πληθωρισμό. Η μείωση των πραγματικών αποδοχών είναι πιθανό να επηρεάσει αρνητικά την καταναλωτική δαπάνη στα επόμενα 3μηνα.

Αγορές συναλλάγματος: Το ευρώ εμφανίζει σημάδια ανάκαμψης στο 1,3522 USD/EUR την 7.11.2013, από το χαμηλό των 6 εβδομάδων (1,3442 USD/EUR την 1.11.2013), επηρεαζόμενο θετικά και από τα στοιχεία για τη βελτίωση της μεταποιητικής δραστηριότητας στην ΖτΕ. Ωστόσο, αν και η αγορά εμφανίζεται επιφυλακτική για τοποθετήσεις υπέρ του ευρώ εν όψει της συνεδρίασης του ΔΣ της ΕΚΤ την Πέμπτη 7 Νοεμβρίου 2013, στην οποία εκτιμάται ότι θα μπορούσαν να ληφθούν αποφάσεις περαιτέρω χαλάρωσης της νομισματικής πολιτικής στη ΖτΕ..

Συνολικά, το ευρώ ενισχύεται έναντι του δολαρίου ΗΠΑ κατά 5,6% από την αρχή του έτους. Από την άλλη πλευρά, ο σταθμισμένος δείκτης δολαρίου, ο οποίος μετρά την επίδοση του δολαρίου έναντι 6 βασικών νομισμάτων διαμορφώνεται στο 80,58 (4.11.2013) από 79,41 (29.10.2013) καταγράφοντας σε εβδομαδιαία βάση κέρδη 1,47%.

SDXY - US Dollar Index - Daily OHLC Chart

Η στερλίνα σε εβδομαδιαία βάση κατέγραψε απώλειες έναντι του δολαρίου ΗΠΑ (-0,3%) και κέρδη έναντι του ευρώ (2,2%). Τα κέρδη της στερλίνας έναντι του ευρώ αποδίδονται στην εντυπωσιακή άνοδο του δείκτη PMI υπηρεσιών στο Ην. Βασίλειο τον Οκτ.2013 στο 62,5 που αποτελεί την υψηλότερη μέτρηση από το Μαι.1997. Ειδικότερα, η στερλίνα διαπραγματευόταν με το δολάριο στα \$1,6042 και με το ευρώ στις £0,8396 την 5.11.2013 από \$1,6091 και £0,8582 αντίστοιχα την 29.10.2013.

ΝΑ Ευρώπη

ΠΓΔΜ: Η Βουλή με πλειοψηφία 58 βουλευτών σε σύνολο 123, αναθεώρησε τον προϋπολογισμό του 2013, ο οποίος προβλέπει έλλειμμα -3,9% του ΑΕΠ για το 2013 έναντι στόχου -3,6% (ήτοι MKD 17,7 δισ. ή €288 εκ.). Το έλλειμμα αναμένεται να αυξηθεί λόγω των προβλεπόμενων αυξήσεων των δαπανών, συμπεριλαμβανομένων και των αυξήσεων σε συντάξεις και ασφαλειών λόγω αναπηρίας όπως και των δαπανών του υπουργείου παιδείας, ενώ όλες οι λοιπές δαπάνες θα παραμείνουν σταθερές. Το έλλειμμα του προϋπολογισμού της κεντρικής κυβέρνησης άγγιξε τα MKD -15,8 δισ. το χρονικό διάστημα Ιαν.-Σεπτ.2013, ήτοι -3.2% του ΑΕΠ, έναντι

ελλείμματος MKD -12,0 δισ. το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του περασμένου έτους.

Σερβία: Το εμπορικό έλλειμμα μειώθηκε κατά 27,2% σε ετήσια βάση στο διάστημα Ιαν.-Σεπτ.2013, στα €3,2 δισ. (-9,6% του ΑΕΠ), λόγω της σημαντικής αύξησης των εξαγωγών, η οποία υποσκέλισε μια μέτρια αύξηση των εισαγωγών, έναντι ελλείμματος ύψους -14,6% του ΑΕΠ την αντίστοιχη περίοδο του 2012. Αποτέλεσμα αυτού ήταν η βελτίωση του λόγου εξαγωγών προς εισαγωγές στο 71,8% από 59,4% την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 27,7% σε ετήσια βάση στα €8,1 δισ. στο 9μηνο 2013 λόγω αυξημένων εξαγωγών σε οχήματα και προϊόντα πετρελαίου. Οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 4,8% σε ετήσια βάση στα €11,3 δισ. ενώ στο ίδιο διάστημα του 2012 είχαν αυξηθεί κατά 1,9%.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ
(ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές)

Ετήσια στοιχεία	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*
ΑΕΠ (σε σταθερές τιμές αγοράς)	3,5	-0,2	-3,1	-4,9	-7,1	-6,4	-3,7
Ιδιωτική Κατανάλωση	3,6	4,3	-1,6	-6,3	-7,7	-9,1	-5,9
Δημόσια Κατανάλωση	7,1	-2,6	4,9	-8,7	-5,2	-4,2	-5,0
Ακαθάριστες Επενδύσεις	22,8	-14,3	-13,7	-15,0	-19,6	-19,2	-3,2
- Κατοικίες	25,6	-33,6	-20,7	-21,6	-18,0	-32,9	-19,0
- Εξοπλισμός	27,4	-4,8	-18,4	-8,2	-18,1	-17,4	1,5
Μεταποίηση	2,2	-4,7	-11,2	-5,1	-8,5	-3,9	0,5
Ανεργία (%)	8,3	7,7	9,5	12,5	17,7	24,2	27,0
Συνολική Απασχόληση	1,4	1,2	-0,6	-2,6	-5,6	-8,3	-3,5
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (μέσα επίπεδα)	2,9	4,2	1,2	4,7	3,3	1,5	-0,5
Κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος	3,1	4,9	5,2	0,1	-2,4	-6,4	-6,3
Πιστωτική Επέκταση (προς ιδιωτικό τομέα)	21,5	15,9	4,1	0,0	-3,1	-4,0	-2,0
Έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-6,5	-9,8	-15,7	-10,7	-9,5	-6,2	-4,1
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών με κεφαλαιακές μεταβιβάσεις (% ΑΕΠ)	-12,4	-13,3	-10,3	-9,2	-8,6	-2,2	1,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ και ΔΟΜ Alpha Bank.

* Εκτίμηση

Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας	2011	2012				2012	2013
	έτος	Q1	Q2	Q3	Q4	έτος	διαθέσιμη περίοδος
Οικονομική Δραστηριότητα							
Όγκος Λιανικών Πωλήσεων (εκτός καυσίμων)	-8,7	-12,1	-11,4	-9,9	-13,8	-11,8	-10,9 (8μην.)
Νέες εγγραφές ΙΧ Αυτοκινήτων	-29,8	-36,0	-49,9	-45,7	-30,9	-41,7	-1,4 (8μην.)
Οικοδομική Δραστηριότητα	-37,7	1,9	-26,2	-43,7	-44,1	-30,6	-37,8 (6μην.)
Μεταποίηση	-8,5	-9,6	-3,9	-3,8	1,9	-3,9	-0,2 (7μην.)
Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών PMI στη μεταποίηση	43,6	40,0	41,3	42,0	41,4	41,2	47,3 (Οκτ.)
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος	80,6	78,5	79,0	79,7	82,7	80,0	90,1 (Ιαν.-Σεπτ.)
Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκίων στη Μεταποίηση	76,9	72,9	77,6	76,7	81,6	77,2	88,6 (Ιαν.-Σεπτ.)
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών	-74	-81	-75	-69	-75	-75	-70,7 (Ιαν.-Σεπτ.)
Πιστωτική Επέκταση							
Ιδιωτικός Τομέας	-3,1	-4,0	-4,8	-4,5	-4,0	-4,0	-3,9 (Σεπτ.)
Επιχειρήσεις	-2,0	-3,3	-4,1	-4,9	-4,4	-4,4	-4,7 (Σεπτ.)
- Βιομηχανία	0,1	-2,3	-3,4	-4,2	-2,1	-2,1	-1,9 (Σεπτ.)
- Κατασκευές	-7,4	-6,8	-6,8	-6,6	-1,9	-1,9	0,4 (Σεπτ.)
- Τουρισμός	-2,3	-0,5	-0,2	-0,2	1,1	1,1	-1,5 (Σεπτ.)
Νοικοκυριά	-3,9	-4,4	-4,4	-4,2	-3,8	-3,8	-3,6 (Σεπτ.)
- Καταναλωτική Πίστη	-6,4	-6,8	-5,3	-5,3	-5,1	-5,1	-4,8 (Σεπτ.)
- Στεγαστικά Δάνεια	-2,9	-3,4	-3,6	-3,7	-3,4	-3,4	-3,2 (Σεπτ.)
Τιμές							
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	3,3	2,0	1,5	1,3	1,1	1,5	-1,1 (Σεπτ.)
Δομικός Πληθωρισμός	1,5	0,9	0,7	0,3	-0,5	0,3	-1,9 (Σεπτ.)
Δείκτης Τιμών Διαμερισμάτων	-5,5	-10,2	-10,8	-12,6	-13,2	-11,7	-11,6 (2ο 3μην)
Επιτόκια							
Ταμειυτηρίου	0,40	0,41	0,42	0,42	0,42	0,42	0,33 (Σεπτ.)
Δάνεια προς επιχειρήσεις	7,46	7,81	7,67	7,52	7,45	7,61	7,15 (Σεπτ.)
Καταναλωτικών Δανείων (σύνολο με επιβαρύνσεις)	12,37	11,41	11,26	11,22	10,76	11,16	11,01 (Σεπτ.)
Στεγαστικών Δανείων (σύνολο με επιβαρύνσεις)	4,71	4,13	3,78	3,31	3,16	3,60	3,01 (Σεπτ.)
Απόδοση 10-ετούς Ομολόγου	15,75	24,74	25,40	23,69	16,16	16,16	9,32 (Αύγ.)
ΑΕΠ σε σταθερές τιμές							
Τελική Κατανάλωση	-7,1	-6,7	-6,4	-6,7	-5,7	-6,4	-3,8 (2ο 3μην)
Επενδύσεις	-7,2	-7,4	-7,2	-8,9	-8,7	-8,1	-6,3 (2ο 3μην)
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	-19,6	-22,8	-21,5	-21,5	-10,3	-19,2	-11,0 (2ο 3μην)
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	0,3	4,2	-3,0	-4,2	-4,8	-2,4	0,9 (2ο 3μην)
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	-7,3	-14,9	-12,9	-18,7	-8,1	-13,7	-11,8 (2ο 3μην)
Ισοζύγιο Πληρωμών σε € δια.							
Εξαγωγές Αγαθών	20,2	4,9	10,4	16,1	22,0	22,0	15,1 (8μην.)
Εισαγωγές Αγαθών	47,5	10,8	21,5	31,7	41,6	41,6	26,5 (8μην.)
Εμπορικό Ισοζύγιο	-27,2	-5,9	-11,1	-15,7	-19,6	-19,6	-11,4 (8μην.)
Ισοζύγιο Αδήλων Πόρων	8,8	2,2	5,0	13,8	16,3	16,3	15,8 (8μην.)
Αναλογία Αδήλων Πόρων προς Εμπορικό Έλλειμμα	32,4	37,5	45,5	88,0	83,4	83,4	138,4 (8μην.)
Ισοζύγιο Τρεχ/σών Συναλλαγών (κεφαλ. μεταβιβ.)	-18,4	-3,7	-6,0	-1,9	-3,3	-3,3	4,4 (8μην.)
Άμεσες Επενδύσεις (καθ. μεταβολή ροής)	-0,40	-0,5	0,6	1,9	0,3	2,3	0,9 (8μην.)
Επενδύσεις Χαρτοφυλακίου (καθ. μεταβολή ροής)	-19,6	-36,5	-34,4	-3,9	-24,2	-99,1	-10,0 (8μην.)
Χρηματιστήριο							
Γενικός Δείκτης Τιμών ΧΑ	680,4	729,0	611,0	739,0	908,0	908,0	1.014,1 (Σεπτ.)
(% μεταβολή ΓΔ)	-51,9	7,1	-10,2	8,6	33,4	33,4	37,2 (Σεπτ.)
Χρηματιστηριακή Αξία (% ΑΕΠ)	11,8	13,4	11,5	13,6	17,7	17,7	31,6 (Σεπτ.)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος και ΕΛΣΤΑΤ.